

Ἀριθμ. Πρωτ. 96

ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟΣ
ΕΠΙ ΤΗ ΕΝΑΡΞΕΙ
ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ
† ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,
ΧΑΡΙΣ ΕΙΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ,
ΠΑΡ' ΗΜΩΝ ΔΕ ΕΥΧΗ, ΕΥΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΡΗΣΙΣ

* * *

Χάριτι τοῦ πανδώρου Θεοῦ, ἐφθάσαμεν καί ἐφέτος εἰς τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Τεσσαρακοστήν, εἰς τό στάδιον τῶν ἀσκητικῶν ἀγώνων, διά νά καθάρωμεν ἑαυτούς, συνεργοῦντος τοῦ Κυρίου, ἐν προσευχῇ, ἐν νηστείᾳ καί ταπεινώσει, καί νά εὐτρεπισθῶμεν πρός ἔνθεον βίωσιν τῶν σεπτῶν Παθῶν καί ἐορτασμόν τῆς λαμπροφόρου Ἐγέρσεως τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ.

Μέσα εἰς ἓνα κόσμον πολλαπλῶν συγχύσεων, ἡ ἀσκητική πείρα τῆς Ὁρθοδοξίας ἀποτελεῖ τιμαλφέστατον πνευματικόν κεφάλαιον, ἀνεξάντλητον πηγὴν θεοδοσίας καί ἀνθρωπογνωσίας. Ἡ εὐλογημένη ἄσκησις, τό πνεῦμα τῆς ὁποίας διαποτίζει σύνολον τόν καθ' ἡμᾶς τρόπον τοῦ βίου, –«Ἀσκητισμός εἶναι ὀλόκληρος ὁ Χριστιανισμός»–, δέν ἀποτελεῖ προνόμιον τῶν ὀλίγων ἢ τῶν ἐκλεκτῶν, ἀλλά «ἐκκλησιαστικόν γεγονός», κοινόν ἀγαθόν, κοινήν εὐλογίαν, καί κοινήν κλῆσιν διά πάντας ἀνεξαιρέτως τούς πιστούς. Οἱ ἀσκητικοί ἀγῶνες δέν εἶναι, βεβαίως, αὐτοσκοπός, δέν ἰσχύει ἡ ἀρχή «ἡ ἄσκησις διά τήν ἄσκησιν». Ὁ στόχος εἶναι ἡ ὑπέρβασις τοῦ ἰδίου θελήματος καί τοῦ «φρονήματος τῆς σαρκός», ἡ μετάθεσις τοῦ κέντρου τῆς ζωῆς ἀπό τήν ἀτομικήν ἐπιθυμίαν

καί τό «δικαίωμα» εἰς τήν «οὐ ζητοῦσαν τά ἑαυτῆς» ἀγάπην, κατά τό βιβλικόν, «μηδεῖς τό ἑαυτοῦ ζητεῖτω, ἀλλά τό τοῦ ἐτέρου ἕκαστος»¹.

Αὐτό τό πνεῦμα κυριαρχεῖ καθ' ὅλην τήν μακράν ἱστορικὴν πορείαν τῆς Ὁρθοδοξίας. Εἰς τό *Νέον Μητερικόν* συναντῶμεν μίαν ὑπέροχον περιγραφὴν αὐτοῦ τοῦ ἡθους τῆς παραιτήσεως ἀπό τό «ἐμόν» ἐν ὀνόματι τῆς ἀγάπης: «Παρέλαβόν ποτε σκητιῶται τῇ ὁσίᾳ Σάρρα, ἡ δέ παρέθηκεν αὐτοῖς κανίσκιον μετὰ χρεῖων· οἱ δέ γέροντες ἀφέντες τά καλά, ἔφαγον τά σαπρά. Εἶπε δέ αὐτοῖς ἡ τιμία Σάρρα: “ὄντως ἐν ἀληθείᾳ, σκητιῶται ἔστε”»². Αὐτὴ ἡ κατανόησις καί ἡ θυσιαστικὴ χρῆσις τῆς ἐλευθερίας εἶναι ξένη πρὸς τό πνεῦμα τῆς ἐποχῆς μας, τό ὁποῖον ταυτίζει τήν ἐλευθερίαν μέ ἀτομικὰς διεκδικήσεις καί δικαιωματισμόν. Ὁ σύγχρονος «αὐτόνομος» ἄνθρωπος δέν θά ἔτρωγε τούς σαπρούς καρπούς, ἀλλά τούς καλοῦς, καί θά ἦτο βέβαιος ὅτι τοιουτοτρόπως ἐκφράζει καί χρησιμοποιεῖ αὐθεντικῶς καί ὑπευθύνως τήν ἐλευθερίαν του.

Εἰς τό σημεῖον αὐτό εὐρίσκεται ἡ ὑψίστη ἀξία τῆς ὀρθοδόξου θεωρήσεως τῆς ἐλευθερίας διὰ τόν σύγχρονον ἄνθρωπον. Πρόκειται περί μιᾶς ἐλευθερίας, ἡ ὁποία δέν ἀπαιτεῖ ἀλλά μοιράζεται, δέν διεκδικεῖ ἀλλά θυσιάζεται. Ὁ ὀρθόδοξος πιστός γνωρίζει ὅτι ἡ αὐτονομία καί αὐτάρκεια δέν ἀπελευθερῶνουν τόν ἄνθρωπον ἀπό τόν κλοιόν τοῦ ἐγώ, τῆς αὐτοπραγματώσεως καί τῆς αὐτοδικαιώσεως. Ἡ ἐλευθερία, «ἣ Χριστός ἡμᾶς ἠλευθέρωσεν»³, ἐνεργοποιεῖ τὰς δημιουργικὰς δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου, πραγματώνεται ὡς ἄρνησις τοῦ αὐτοεγκλεισμοῦ, ὡς ἀπροϋπόθετος ἀγάπη καί κοινωνία τῆς ζωῆς.

Τό ὀρθόδοξον ἀσκητικόν ἡθος δέν γνωρίζει διχασμούς καί δυϊσμούς, δέν ἀπορρίπτει τήν ζωήν, ἀλλά τήν μεταμορφώνει. Ἡ δυϊστικὴ θεώρησις καί ἀπόρριψις τοῦ κόσμου δέν εἶναι χριστιανική. Ὁ γνήσιος ἀσκητισμός εἶναι φωτεινός καί φιλόανθρωπος. Εἶναι χαρακτηριστικόν τῆς ὀρθοδόξου αὐτοσυνειδησίας, ὅτι ἡ περίοδος τῆς νηστείας εἶναι διαποτισμένη ἀπό σταυροαναστάσιμον χαράν. Καί οἱ ἀσκητικοὶ ἀγῶνες τῶν ὀρθοδόξων, ὅπως καί συνολικῶς ἡ καθ' ἡμᾶς πνευματικότης καί ἡ λειτουργικὴ ζωή, ἀναδίδουν τό ἄρωμα καί τό φῶς τῆς Ἀναστάσεως. Ὁ Σταυρός εὐρίσκεται εἰς τό κέντρον τῆς ὀρθοδόξου εὐσεβείας, δέν εἶναι ὅμως τό τελικόν σημεῖον ἀναφορᾶς τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτό εἶναι ἡ ἀνεκλάλητος χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως, ὁδόν πρὸς τήν ὁποίαν ἀποτελεῖ ὁ Σταυρός. Κατά ταῦτα, καί εἰς τήν περίοδον τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἡ βιωματικὴ πεμπτουσία τῶν Ὁρθοδόξων παραμένει ὁ πόθος τῆς «κοινῆς ἀναστάσεως».

1. Α' Κορ. ι', 24.

2. Π. Β. Πάσχου (ἐπιμ.), *Νέον Μητερικόν* (Ἀθῆναι: ἐκδ. Ἀκρίτας, 1990), 31.

3. Γαλ. ε', 1.

Εὐχεσθε καί προσεύχεσθε, τιμιώτατοι ἀδελφοί καί τέκνα ἐν Κυρίῳ, νά ἀξιωθῶμεν, ἄνωθεν ἐπινεύσει καί ἀρωγῇ, πρεσβείαις δέ τῆς Ἁγιοπρώτου Θεοτόκου καί πάντων τῶν Ἁγίων, νά διατρέξωμεν χριστοπρεπῶς καί χριστοτερπῶς τόν δόλιχον τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἀσκοῦντες μετ' εὐφροσύνης, ἐν ὑπακοῇ πρὸς τόν κανόνα τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως, τό «κοινόν ἄθλημα» τῆς παθοκτόνου νηστείας, προσκαρτεροῦντες τῇ προσευχῇ, βοηθοῦντες τοῖς πάσχουσι καί τοῖς ἐν ἀνάγκαις, συγχωροῦντες ἀλλήλοις καί «ἐν παντί εὐχαριστοῦντες»⁴, διὰ νά προσκυνήσωμεν εὐσεβοφρόνως τά «Ἁγία καί Σωτήρια καί Φρικτά Πάθη» καί τήν ζωηφόρον Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, Ὡ ἡ δόξα καί τό κράτος καί ἡ εὐχαριστία εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας. Ἀμήν.

*Ἁγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή βιβλῶν
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος
διάπυρος πρὸς Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν*

4. Πρβλ. Θεσσ. ε', 18.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 10.01.2019

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ

Μέ τὴν εὐλογία τοῦ **Παναγιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Ἀνθίμου** πραγματοποιήθηκε χθές, **Τετάρτη 9 Ἰανουαρίου 2019**, στὴν Αἴθουσα Διαλέξεων τῆς **Ἱεραῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης**, ἡ **3ῃ Συνάντησις τῶν Κληρικῶν τῆς Ἱεραῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης**, πού συμμετέχουν στό **Ἐπιμορφωτικὸ Σεμινάριο**, τὸ ὁποῖο διοργανώνεται σέ συνεργασία τῆς **Ἱεραῆς Μητροπόλεως** μετὰ τὸ **Ἰδρυμα Ποιμαντικῆς Ἐπιμορφώσεως τῆς Ἱεραῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν**.

Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τελέσθηκε Ἁγιασμός ἀπὸ τὸν **Πρωτοσύγκελλο** τῆς **Ἱεραῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης**, πανοσ. ἀρχιμ. π. **Ἰάκωβο Ἀθανασίου**, μετὰ τὴν παρουσία τοῦ ἀναπλ. **Διευθυντοῦ** τοῦ **Ι.Π.Ε.**, πανοσιολ. ἀρχιμ. π. **Θεολόγου Ἀλεξανδράκη**, τοῦ **Γενικοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου** τῆς **Ι.Μ.Θ.**, πανοσ. ἀρχιμ. π. **Φωτίου Ζαρζαβατσάκη**, τοῦ καὶ ὑπευθύνου γιὰ τὴν ὑλοποίηση τῶν **προγραμμάτων** στὴν **Ι.Μ.Θ.**, τῶν **Ἐλλογιμωτάτων Εἰσηγητῶν** καὶ τῶν εὐλαβεστάτων **Κληρικῶν**.

Στὴν προσφώνησή του ὁ **Πρωτοσύγκελλος** τῆς **Ι.Μ.Θ.** ἀναφέρθηκε στὴν ἀνάγκη πραγματοποιήσεως ἐπιμορφωτικῶν **σεμιναρίων** ἐκ μέρους τῆς **Ἐκκλησίας**, μετὰ τὰ ὁποῖα θὰ ἐπιμορφώνονται οἱ κληρικοί, στὰ πλαίσια τῆς ποιμαντικῆς τους κατάρτισης καὶ οἰκοδομῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναγκαιότητας προσέγγισης κρίσιμων κοινωνικῶν ζητημάτων μέσα ἀπὸ τὸ πρῖσμα τῆς σύγχρονης πραγματικότητας.

Ἀκολούθως, στὸν χαιρετισμὸ του, ὁ Ἀναπληρωτὴς Διευθυντὴς τοῦ **Ι.Π.Ε.**, πανοσιολ. ἀρχιμ. π. **Θεολόγος Ἀλεξανδράκης**, τόνισε ὅτι τὸ **Ι.Π.Ε.** ἀποτελεῖ ἔργο τοῦ **Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου τοῦ Β΄** καὶ ὑλοποιεῖται ἀπὸ τὸ **Δ.Σ.** τοῦ **Ι.Π.Ε.** καὶ τοὺς συνεργάτες τους. Εὐχαρίστησε ὅλους ὅσοι ἀπὸ κάθε θέση καὶ μετὰ κάθε τρόπο συντελοῦν στὴν αἴσια ἐξέλιξι τῶν συναντήσεων πού πραγματοποιοῦνται στὰ πλαίσια τῶν ἐπιμορφωτικῶν σεμιναρίων, στὴν εὐδόωσι τῶν σκοπῶν πού ἔχουν τεθεῖ καὶ ἔκανε ἰδιαίτερη μνεῖα στό γεγονός ὅτι ὁ **Παναγιώτατος κ. Ἀνθίμος** στήριξε μετὰ ἐνθουσιασμό ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή τὴν προσπάθεια αὐτὴ καὶ ἔθεσε κάθε πρόσφορο μέσο στὴ διάθεσι τῶν διοργανωτῶν. Ἐπεσήμανε δὲ τὴν ἀνάγκη ἢ Ἐκκλησία νὰ εἰσδύει στὰ κοινωνικά προβλήματα μετὰ ἀνοιχτοὺς ὀρίζοντες, ἀξιοποιῶντας τὴν πλούσια παράδοσι μέσα σέ ἓνα γόνιμο διάλογο μετὰ τὸ σήμερα. Τέλος, ἐπεσήμανε τὴν πολυποίκιλη ὠφέλεια πού ἡ παρακολούθησι τῶν σεμι-

Ἕνα προνόμιο ὑπὸ ἀμφισβήτηση

Τοῦ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ι. ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ, «Κ»

21.02.1019

Η ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΕΠΙΣΚΕΨΗ τοῦ πρωθυπουργοῦ στή γειτονική Τουρκία εἶχε ἔντονο θρησκευτικό χρωματισμό, καθώς περιλάμβανε καί συνάντηση μέ τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη στήν περιώνυμη Θεολογική Σχολή τῆς Χάλκης, γεγονός μέ ιδιαίτερο, ἀναμφιβόλως, συμβολισμό. Ἡ «Κ», καταγράφοντας τήν ἐπίσκεψη, ἐπισημαίνει μία πρωθυπουργική «ἀστοχία», πού πέρασε ἴσως ἀπαρατήρητη: κατά τή συνέντευξη Τύπου, ὁ πρωθυπουργός ἀναφέρθηκε στόν κ.κ. Βαρθολομαῖο ἀπλῶς ὡς «Πατριάρχη» καί ὄχι ὡς «Οἰκουμενικό Πατριάρχη»

(«Κ» τῆς 7.2.2019, σ. 4). Ὡστόσο, μπορεῖ γιά τόν πρωθυπουργό αὐτό νά ἦταν, ἴσως, ἕνα ἀπλό *lapsus linguae*, γιά τήν Τουρκία, ὅμως, ἀποτελεῖ ἀτάλαντευτο πολιτικό προτάγμα...

Παρ' ὅλες τίς διεθνεῖς δεσμεύσεις τῆς, ἡ Τουρκία συνεχίζει νά ἐπεμβαίνει στά ἐσωτερικά ζητήματα τοῦ Πατριαρχείου, ἀρνούμενη πρωτίστως τόν οἰκουμενικό χαρακτήρα του. Ἔτσι, γιά τήν Τουρκία ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης εἶναι ἀπλῶς ὁ «Ρωμῶς Πατριάρχης τοῦ Φαναρίου» (*Rum Fener Patriği*) καί ὄχι ἀσφαλῶς ὁ ἐπικεφαλῆς ἑκατομμυρίων ὀρθοδόξων ἀνά τήν

* Ὁ κ. Γεώργιος Ι. Ἀνδρουτσόπουλος εἶναι ἐπίκουρος καθηγητής τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου στή Νομική Σχολή τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καί δικηγόρος.

ναρίων θά ἐπιφέρει στούς συμμετέχοντες, μαζί βεβαίως καί μέ τήν **Βεβαίωση Πιστοποίησης** πού θά τούς παρέχεται.

Οἱ εἰσηγήσεις τῆς χθεσινῆς συναντήσεως ἐντάσσονται στό πρόγραμμα μέ θέμα: «**ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΡΟΝΟΙΑΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ**» καί ἦσαν οἱ ἀκόλουθες:

1η «Σύγχρονη ἐκκλησιαστική προσέγγιση τῆς Θεολογίας τοῦ Γάμου», εἰσηγητής ὁ αἰδεσιμ. πρωτ. **π. Βασίλειος Καλλιακμάνης, Καθηγητής** τοῦ **Τμήματος Θεολογίας** τῆς **Θεολογικῆς Σχολῆς** τοῦ **Α.Π.Θ.** καί

2α «**Οἱ φάσεις ἐξέλιξης τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς**», εἰσηγητής ὁ ἐλλογιμώτατος κ. **Παναγιώτης Ὑφαντῆς, ἀναπλ. Καθηγητής** τοῦ **Τμήματος Θεολογίας** τῆς **Θεολογικῆς Σχολῆς** τοῦ **Α.Π.Θ.**

Ἀξίζει ἐπίσης νά σημειωθῇ ὅτι κατά τήν διάρκεια τῶν εἰσηγήσεων, ἔγινε γόνιμος καί μακρός διάλογος, μέ τήν συμμετοχή πολλῶν κληρικῶν μέ πολλές παρεμβάσεις καί ἐπισημάνσεις.

Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης

οίκουμένη, σέ μία απέλπιδα προσπάθεια νά περιορίσει τή γεωγραφική δικαιοδοσία του έντός τής τουρκικῆς επικράτειας. Ἡ ἄρνηση τής οἰκουμενικότητας τοῦ Πατριαρχείου ἔλαβε χώρα τό πρῶτον ἐπί πατριαρχίας Φωτίου Β' (1929-1935), ὅταν ἡ Τουρκία ἔντεχνα ἐπιχείρησε νά χαρακτηρισθεῖ ὁ Πατριάρχης ἀπλῶς «Πρωτοπαπᾶς» (Basrapas)...

Αὐτή ἡ ἐμμονική ἄρνηση τής Τουρκίας ἐπιχειρεῖται νά δικαιολογηθεῖ ὑπό τό πρόσχημα τοῦ «λαϊκοῦ χαρακτήρα» τής Τουρκικῆς Δημοκρατίας μέ βάση τό Σύνταγμά της. Στό πλαίσιο αὐτό, ὁ πρέσβης τής Τουρκίας στό Παρίσι τό 2005 Οὐλούτς Οὐζουλμέρ, σέ ἐπιστολή του πρὸς τήν ἐφημερίδα Le Figaro, ἐπεσήμεινε ὅτι «σέ μία χώρα λαϊκή (κοσμική) ὅπως ἡ Τουρκία, ὅπου τό σύστημα τοῦ χαλιφάτου τῶν μουσουλμάνων καταργήθηκε, ὁ Ἑλληνορθόδοξος Πατριάρχης τοῦ Φαναρίου δέν δύναται νά ἡγηθεῖ μιᾶς παγκόσμιας ἐπισκοπῆς χρησιμοποιώντας τόν ὄρο «οἰκουμενικός» («Κ» τῆς 1.10.2005). Ὅμως, ὁ «λαϊκός αὐτός χαρακτήρας» ἐπιβάλλει ἀκριβῶς τό ἀντίθετο: τή μὴ ἀνάμειξη τής πολιτείας στίς ἐσωτερικές ὑποθέσεις καί στήν ὀργάνωση τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων, ἐπομένως καί τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ἡ πολιτική ρητορεία περί ἀμφισβήτησης τής οἰκουμενικότητας τοῦ Πατριαρχείου δέν ἄργησε νά βρεῖ τό νομολογιακό τῆς ἔρρισμα. Πιό συγκεκριμένα, τό Ἀνώτατο Δικαστήριο τής Τουρκίας ἀποφάνθηκε στίς 26.6.2007 (case 2005/10694) ὅτι ὁ Πατριάρχης δέν ἔχει τό νομικό δικαίωμα νά χρησιμοποιεῖ τόν τίτλο «Οἰκουμενικός».

Ὅπως ἀναφέρει ἡ ἀπόφαση, ἡ Τουρκία ἔχει ἀπό καιρό ἐκφράσει τίς ἀντιρρήσεις της γιά τόν τίτλο «Οἰκουμενικός» πού φέρει ὁ Πατριάρχης, ἐπειδή ἐπιδέχεται πολιτικές ἐρμηνεῖες πού μπορεῖ νά ὑπονομεύσουν τήν τουρκική κυριαρχία.

Ἡ ἀπόφαση αὐτή προκάλεσε τήν ἀντίδραση ὄχι μόνον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀλλά καί τῆς διεθνοῦς κοινότητας. Στό πλαίσιο λοιπόν τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, ἤδη ἀπό τό ἔτος 2010, τόσο ἡ ἀπόφαση 1704 τῆς Κοινοβουλευτικῆς Συνέλευσης (πάρ. 19.4) ὅσο καί ἡ Ἐπιτροπή τῆς Βενετίας ἐπισημαίνουν ὅτι ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης εἶναι ὁ πρῶτος τῆ τάξει ἱεράρχης τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καί ἡ πρωτοκαθεδρία του αὐτή ἀναγνωρίζεται ἀπό ὅλες τίς χριστιανικές Ἐκκλησίες, ὀρθόδοξες καί μὴ, παγκοσμίως. Τό ζήτημα εἶναι ἀμγῶς θρησκευτικό καί συναρτάται εὐθέως μέ τήν ἐκδήλωση τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, καί συγκεκριμένα μέ τήν εἰδικότερη ἔκφραση τῆς θρησκευτικῆς αὐτοδιοίκησης καί αὐτονομίας, ἀφοῦ ἀναφέρεται στά ἐσωτερικά ζητήματα τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καί στόν τρόπο ὀργάνωσης καί αὐτορρύθμισής της (ἄρθρο 9 ΕΣΔΑ).

Ἡ οἰκουμενικότητα τοῦ Πατριαρχείου προκύπτει ἀπό τά θέσμια καί τίς παραδόσεις τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, καθῶς, ἤδη ἀπό τό 451 μ.Χ., ἡ ἐν Χαλκηδόνι Δ' Οἰκουμενική Σύνοδος κατέστησε, μέ τόν 28ο κανόνα της, τήν Κωνσταντινούπολη ὡς πρωτόθρονη Ἐκκλησία τῆς Ἀνατολῆς. Ὁ τίτλος αὐτός, πού ἐκφράζει τήν οἰκουμενικότητα τῆς εὐθύνης καί τῆς διακονίας τῆς

ΕΚΔΗΜΙΕΣ ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

✠ **Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης κυρός Παῦλος** (1947-2019): Ὁ κατὰ κόσμον Παῦλος Ἰωάννου γεννήθηκε στήν Χαλκίδα τό 1947. Μετά τό πέρας τῶν ἐγκύκλιων σπουδῶν του εἰσήλθε στό Τμήμα Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καί ἀποφοίτησε τό 1971. Τό 1973 χειροτονήθηκε διάκονος ἀπό τόν μητροπολίτη Χαλκίδος, Ἰστυαίας καί Βορείων Σποράδων Νικόλαο καί τοποθετεῖται στό Μαντούδι. Τόν Νοέμβριο τοῦ 1974, χειροτονήθηκε πρεσβύτερος καί ἔλαβε τό ὄφικιο τοῦ ἀρχιμανδρίτη ἀπό τόν Μητροπολίτη Χαλκίδος, Ἰστυαίας καί Βορείων Σποράδων Χρυσόστομο. Ἀνέλαβε τήν ἐνορία τοῦ Μαντουδίου γιά μιά εἰκοσιπενταετία, ἀναπτύσσοντας κηρυκτική καί ποιμαντική δραστηριότητα.

Τήν 28η Φεβρουαρίου 2006 ἐξελέγη ἀπό τήν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Μητροπολίτης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σισανίου καί Σιατίστης. Ἡ χειροτονία του ἔγινε στίς 4 Μαρτίου 2006, στόν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό Ἀθηνῶν.

Ἦταν συγγραφέας βιβλίων καί ἔχει δημοσιεύσει ἄρθρα στόν ἡμερήσιο καί ἐκκλησιαστικό περιοδικό τύπο.

Ἐκοιμήθη αἰφνίδια στίς 13 Ἰανουαρίου 2019.

✠ **Ὁ πρ. Καρπενησίου κυρός Νικόλαος** (1929-2019): Ὁ κατὰ κόσμον Νικόλαος Δρόσος γεννήθηκε στή Θήρα τό 1929. Ἀποφοίτησε ἀπό τή Θεολογική Σχολή Ἀθηνῶν τό 1956. Διάκονος χειροτονήθηκε στίς 16 Νοεμβρίου 1958 καί Πρεσβύτερος τήν 1 Ἰανουαρίου 1959. Στίς 28 Ἰανουαρίου 1979 χειροτονήθηκε Μητροπολίτης Καρπενησίου. Στίς 3 Φεβρουαρίου 2016 παραιτήθηκε λόγῳ γήρατος.

Ἐκοιμήθη στίς 15 Ἰανουαρίου 2019.

συνέχεια στήν σελίδα 8

ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησίας, δέν συνεπάγεται ἐγκόσμια ἰσχύ, ἡ ὁποία εἶναι ἄλλωστε ξένη πρός τήν παράδοση τῆς Ὁρθοδοξίας, οὔτε ἡ χρήση του σκοπεῖ στή δημιουργία ἑνός νέου «Βατικανού», ὅπως διατείνονται διάφοροι κύκλοι στή Τουρκία. Χαρακτηριστική εἶναι ἡ πρός τοῦτο διαβεβαίωση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου, ὁ ὁποῖος, σέ διάλεξή του στό Βρετανικό Μουσεῖο τόν Νοέμβριο 1993, τόνιζε: «Τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον δέν ἐπιδιώκει νά γίνῃ ἕν κράτος. Θέλει νά μείνῃ μόνον μία Ἐκ-

κλησία [...] μόνον θρησκευτικός καί πνευματικός θεσμός, διδάσκων, οἰκοδομῶν, διακονῶν τά πανανθρώπινα ἰδανικά, ἐκπολιτίζων, κηρύττων τήν ἀγάπην πρός πᾶσαν κατεύθυνσιν».

Ἐπ' αὐτήν τήν ἔννοια, δέν ὑπάρχει κάποιος λόγος, πραγματικός ἢ νομικός, ὁ ὁποῖος νά ἐμποδίζει τίς τουρκικές ἀρχές νά ἀπευθύνονται στό Πατριαρχεῖο μέ τόν γενικῶς καί ἱστορικῶς ἀναγνωρισμένο ὄρο «Οἰκουμενικό». Θά εἶναι μία κίνηση καλῆς θελήσεως, μέ τή δική της προστιθέμενη ἀξία...

ΕΚΔΗΜΙΕΣ ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

συνέχεια από την σελίδα 7

✠ **Ὁ Γλυφάδας, Ἑλληνικοῦ, Βούλας, Βουλιαγμένης καί Βάρης κυρός Παῦλος** (1943-2019): Ὁ κατά κόσμον Εὐστράτιος Τσαούσογλου γεννήθηκε στήν Ἐρμούπολη τῆς Σύρου στίς 13 Φεβρουαρίου 1943. Σπούδασε τήν Θεολογία στήν Θεολογική Σχολή Ἀθηνῶν. Πρεσβύτερος χειροτονήθηκε τό 1960. Ὑπηρέτησε ὡς Ἱεροκήρυκας στίς Μητροπόλεις Νικοπόλεως (1966-1970), Σύρου (1970-1976), Νικαίας (1976-1988) καί στήν Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν (1988-2001). Διετέλεσε Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πετράκη ἀπό τό 1999 μέχρι τό 2002. Στίς 11 Ὀκτωβρίου 2002 ἐξελέγη Μητροπολίτης τῆς νεοσύστατης Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γλυφάδας. Στίς 14 Ὀκτωβρίου 2002 χειροτονήθηκε Μητροπολίτης Γλυφάδας. Στίς 7 Ὀκτωβρίου 2011 ὁ τίτλος του μεταβλήθηκε σέ «Γλυφάδας, Ἑλληνικοῦ, Βούλας, Βουλιαγμένης καί Βάρης». Ἐκοιμήθη στίς 19 Φεβρουαρίου 2019.

Αἰωνία ἡ μνήμη αὐτῶν.

Εἰς πᾶσαν τήν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος σου, ὡς δεξαμένην τόν λόγον σου· δι' οὗ θεοπρεπῶς ἐδογματίσας, τήν φύσιν τῶν ὄντων ἐτρένωσας, τά τῶν ἀνθρώπων ἤθη κατεκόσμησας. Βασίλειον ἱεράτευμα, Πάτερ Ὅσιε, Χριστόν τόν Θεόν ἰκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τό μέγα ἔλεος.

Ἀπολυτίκιον Βασιλείου τοῦ Μεγάλου. Ἦχος α΄.

ΚΥΡΙΑΚΗ
ΙΣΤ΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ
Ματθαίου: κε΄, 14-30

ΣΥΝΑΙΣΘΗΣΙΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

«Πορευθείς ὁ τά πέντε τάλαντα λαβὼν εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα».

ΩΡΑΙΟΤΑΤΟΝ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ἐργατικότητος καὶ συνέσεως μᾶς δίδουν οἱ δύο δοῦλοι τῆς σημερινῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς, εὐσεβεῖς Χριστιανοί. Ἀνετέθη εἰς αὐτούς ὑπὸ τοῦ κυρίου των μία συγκεκριμένη ἐργασία. Ἡ ἐργασία ἦτο ἀνάλογος πρὸς τὰς δυνατότητας ἑκάστου. Μετὰ παρέλευσιν ἀρκετοῦ χρονικοῦ διαστήματος παρουσιάσθησαν εἰς τὸν κύριόν των καὶ τοῦ παρέδωσαν τὸ προϊόν τοῦ κόπου των. Ἐκεῖνος τοὺς ἐπήνεσε, τοὺς ὑπεσχέθη ὅτι θὰ τοὺς ἀναθέσῃ ἀξιολογωτέραν ἐργασίαν καὶ τέλος τοὺς ἐκάλεσε νὰ ἀπολαύσουν τὴν ἰδίαν χαρὰν μέ αὐτόν. Τὰ πράγματα φαίνονται μέχρις ἐδῶ ἀπλᾶ, ὅπως ἀπλῆ εἶναι καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἔκθεσις των. Σκέπτεσθε ὅμως μέ πόσῃ συναίσθησιν εὐθύνης ἀνέλαβον τὴν ἀξιοποίησιν τῶν τάλαντων οἱ δύο δοῦλοι; Τὸ παράδειγμα τοῦ τρίτου ὀκνηροῦ δούλου ἐντείνει περισσότερο τὴν σημασίαν πού ἀπέδωσαν οἱ δύο εἰς τὸ καθήκον, τὸ ὁποῖον τοὺς ἀνετέθη. Ὅταν παρέλαβαν τὰ τάλαντα θὰ ἐσκέφθησαν ὡς ἐξῆς. «Ἐδῶ ἔχομεν αὐτὴν τὴν στιγμήν τρία δεδομένα: τὸν κύριόν μας, τὰ τάλαντα καὶ τὸν ἑαυτόν μας. Ἐκεῖνος πρέπει νὰ εὐχαριστηθῇ διὰ νὰ γίνῃ

αὐτό εἶναι ἀνάγκη τὰ χρήματα νὰ πολλαπλασιασθοῦν, ἀφοῦ δι' αὐτό μᾶς ἐδόθησαν. Ἐπομένως ἡμεῖς πρέπει νὰ κοπιᾶσωμεν». Ὁ κόπος κατεβλήθη, ὁ σκοπὸς ἐπετεύχθη καὶ οἱ τρεῖς ἄνθρωποι, κύριος καὶ δοῦλοι δηλαδή, ἐδοκίμασαν μεγάλην χαρὰν. Αἱ σκέψεις ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐκινήθησαν οἱ δύο δοῦλοι εἶναι αὐτὸ τὸ ὁποῖον ὀνομάζομεν *συναίσθησιν εὐθύνης*. Καὶ περὶ αὐτῆς θὰ γίνῃ λόγος σήμερον.

Οἱ ὑπεύθυνοι Χριστιανοί.

Ἡ συναίσθησις τῆς εὐθύνης φαίνεται κατ' ἀρχὰς σάν μία ἀόριστος ἔννοια. Δέν παρέχει τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ἄπτεται ἢ τουλάχιστον συγγενεὺι μέ κάποιαν ἀρετὴν. Καὶ αὐτό εἶναι ἀληθές, ἀφοῦ χωρὶς συναίσθησιν εὐθύνης οὐδεμία ἀσκεῖται ἀρετὴ. Μέσα εἰς μίαν κοινωνίαν ἀνθρώπων οἱ πλέον ὑπεύθυνοι ἄνθρωποι πρέπει νὰ εἶναι οἱ Χριστιανοί. Διότι αὐτοὶ καλοῦνται νὰ παρουσιάσουν ἐνώπιον τῶν ἄλλων προσωπικότητας μέ ὠλοκληρωμένην πνευματικὴν συγκρότησιν. Ἡ ὑπεύθυνος θέσις τῶν Χριστιανῶν ἀπορρέει ἀπὸ τὴν σχέσιν των πρὸς τὸν ἀρχηγόν τῆς πίστεως Ἰησοῦν Χριστόν. Καὶ ἡ ὑψηλὴ εὐθύνη των ἔναντι τῶν συνανθρώπων των

δημιουργείται από τήν θέσιν των ὡς μελῶν τῆς Ἐκκλησίας.

Τό πρόβλημα τώρα τίθεται γενικώτερον ὡς ἐρώτησις πού ὀδηγεῖ ἀναποτρέπτως εἰς δημιουργικόν προσωπικόν αὐτοέλεγχον. Ἐγώ ὁ Χριστιανός, τό εὐλογημένον παιδί τοῦ Θεοῦ, μέ πόσον δυναμικόν εὐθύνης ἔναντι τοῦ Κυρίου, ἔναντι τῶν ἀδελφῶν καί ἔναντι τοῦ ἑαυτοῦ μου πραγματοποιῶ τήν πορείαν τῆς ζωῆς μου; Καί ἡ ἐρώτησις παίρνει οὐσιαστικόν περιεχόμενον, ὅταν τήν ψυχῆν τοῦ παιδιοῦ τοῦ Θεοῦ τήν ἀρωατίζη τό εὖοσμον ἄρωμα τῆς ταπεινώσεως. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μέ τό δικαίωμα πού τοῦ ἔδιδε τό ἀποστολικόν του ἀξίωμα διετύπωνε τήν ἰδίαν ἀλήθειαν μέ μίαν πρότασιν εὐπροσδέκτου προσαγωγῆς· «ἕκαστος ὑμῶν βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ» (Α΄ Κορ. γ΄, 10). Ὁ καθένας ἀπό τούς κτίστας τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος, λέγει ὁ Ἀπόστολος, ἄς προσέχη πῶς οἰκοδομεῖ ἐπάνω εἰς τό θεμέλιον. Θεμέλιος εἶναι ὁ Χριστός. Τά μεγάλα ἔργα τῶν Χριστιανῶν ἔχουν τό ἐξαιρετικόν πλεονέκτημα ὅτι δέν ξεκινοῦν ἀπό τήν προσωπικήν ἀντίληψιν ἢ τήν δύναμιν τοῦ ἑαυτοῦ των, ἀλλά ἀπό τήν ἀδιάκοπον παρουσίαν τοῦ Κυρίου, πού εἶναι ἡ ἐξ ἀποκαλύψεως τελεία καί ὠλοκληρωμένη ἀλήθεια.

Ἡ καλλιέργεια τοῦ αἰσθήματος τῆς εὐθύνης δημιουργεῖ εἰς τούς Χριστιανούς τήν βεβαιότητα ὅτι ἡ ἀποστολή των εἰς τήν κοινωνίαν εἶναι ἡγετική. Οἱ Χριστιανοί ἡγοῦνται. Εἶναι δηλαδή ἐξωπλισμένοι μέ τοιαῦτα προσόντα, πού ἠμποροῦν ἀνέτως νά τούς ἐξασφαλίσουν τήν πρωτοπορίαν εἰς τήν καθοδήγησιν τοῦ κόσμου. Καί ἡ ἡγετική θέσις των δέν ἔχει καμμίαν σχέσιν μέ ἐπι-

διώξεις κοσμικές. Εἶναι ἕνας κοινός ἀγών διά νά ἐπιτευχθῆ, μέ ἀπαραίτητον συνεργόν τήν Θεῖαν Χάριν, ἡ σωτηρία ἐν τῷ Ὄνόματι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Πρῶτον ἡ προσωπική ἑνός ἐκάστου σωτηρία καί ἔπειτα τῶν ἀδελφῶν, τῶν ὁποίων τήν σωτηρίαν τήν θεωροῦμεν προσωπικόν μας θέμα, μέ συνέπειαν νά ὀλοκληρώνεται εἰς τήν ἀναζήτησιν τῆς αἰωνιότητος ἢ ἐνότητος τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας. «Διά τοῦτο, λέγει ὁ ἱερός Χρυσόστομος, λόγον ἡμῖν ἔδωκεν ὁ Θεός καί χεῖρας καί πόδας καί σώματος ἰσχύν καί νοῦν καί σύνεσιν, ἵνα πᾶσι τούτοις καί εἰς τήν ἡμῶν αὐτῶν σωτηρίαν καί εἰς τήν τῶν πλουσίων ὠφέλειαν χρῆσώμεθα».

Τά τάλαντα τῶν Χριστιανῶν.

Εἰς τήν παραβολήν τῶν τάλαντων εἶναι ἀξιοπρόσεκτον τό γεγονός ὅτι οἱ τρεῖς δοῦλοι λαμβάνουν τό ἀνάλογον πρὸς τὰς δυνάμεις των χρηματικόν ποσόν. Αὐτό σημαίνει ὅτι οὐδεὶς Χριστιανός μένει χωρὶς ἰδιαιτέρα χαρίσματα. Βεβαίως ἡ κατανομή εἶναι ἄνιστος, διότι διαφορετικά, θά ἦτο ἀδύνατον νά συσταθῆ μία κοινωνία ἀνθρώπων, ἄν πάντα τά μέλη τῆς εἶχον εἰς τόν αὐτόν βαθμόν καί εἰς τό αὐτό εἶδος τὰς ἰκανότητας καί τὰς δωρεάς. Ὁ ἕνας ἔχει ὡς τάλαντον, πού τοῦ ἐδόθη ἀπό τόν Θεόν, τόν πλοῦτον, ὁ ἄλλος τό ἀξίωμα καί ἄλλος τήν δυνατότητα νά θεραπεύῃ μίαν ὑψηλήν τέχνην· ἄλλος διαθέτει ἐξαιρετικήν εὐφυΐαν, ἄλλος καταπλήσσοσαν δύναμιν λόγου, ἄλλος ἔχει ἐπίδοσιν εἰς τά γράμματα καί τὰς ἐπιστήμας· ἄλλος ἔλαβε τό χάρισμα τῆς ἱερωσύνης καί ἄλλος τήν ἰκανότητα νά ἡγῆται καί νά κυβερνᾷ τούς ἀνθρώπους.

Ίδιαίτερα χαρίσματα και τάλαντα δέν θεωροῦμεν μόνον τά ἔξωτερικά κοσμικά και ὕλικά προσόντα. Ἀντιθέτως μάλιστα. Ἀποτελοῦν ιδιαίτεραν εὐλογίαν Θεοῦ τά καθαρῶς ψυχικά χαρίσματα. Ἡ καλωσύνη, ἡ εὐγένεια, ἡ ἐξυπηρετικότης, ἡ αὐθόρμητος και εὐλικρινής ἀγάπη, ἡ ἀγνότης, ἡ εὐπρέπεια τῶν λόγων, ἡ φιλαλήθεια, ἡ συγχωρητικότης και ἡ εὐλάβεια, εἶναι μεγάλα δωρεαί πού κατανέμονται εἰς τούς πιστούς εἰς ποικίλην ἀναλογίαν. Δέν ὑπάρχει ἐπομένως Χριστιανός χωρὶς τάλαντα. Καί ἐάν πρὸς στιγμὴν θεωρήσῃ κανεὶς ὅτι στερεῖται κάποιου τάλαντου, ἄς σκεφθῇ ὅτι ἔχει ψυχὴν ἀθάνατον, ἡ ὁποία ἀνεγεννήθη διὰ τοῦ θείου Βαπτίσματος και ἀξίζει περισσότερον ἀπὸ ὀλόκληρον τὸν κόσμον. Ὅταν ὁ Χριστιανός διαπιστώσῃ τά ιδιαίτερα χαρίσματά του, τότε ἀντιλαμβάνεται ὅτι εὐρίσκειται ἐνώπιον μᾶς θείας εὐεργεσίας. Ἀπὸ τοῦ σημείου αὐτοῦ ἄρχεται ἡ ἀξιοποίησις τοῦ τάλαντου. Εἶναι ἡ στιγμή πού αισθανόμεθα ὅλοι τὴν εὐθύνην μας ἀπέναντι ἐκείνου τὸ ὁποῖον μᾶς ἐνεπιστεύθη. Καί ἀρχίζει ἀμέσως ἡ προσπάθεια τοῦ πολλαπλασιασμοῦ και τῆς ἀξιοποιήσεως. Ἐάν ἀδρανήσωμεν και τὸ τάλαντον θά ἀφαιρεθῇ και ἡ θεία δικαιοσύνη θά μᾶς τιμωρήσῃ διὰ τὴν ἀμέλειάν μας: «τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται και περισσευθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος και ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ’ αὐτοῦ» (Ματθ. κε´, 29). Ἐκεῖνο πού μένει ἐπομένως ὡς ἐπιτακτικὸν καθῆκον ἄνευ διακοπῆς, εἶναι ἡ ἀντικειμενικὴ ἀξιολόγησις τῶν χαρισμάτων μας και ἡ κατὰ τὸν καλύτερον τρόπον ἀξιοποίησις των. Αὐτὴ εἶναι ἡ εὐεργετικὴ συνέπεια τοῦ αἰσθήματος τῆς εὐθύνης.

Οἱ ἀναπολόγητοι Χριστιανοί.

Ὅλοι ὅσοι ἀνήκομεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀγαπητέ ἀναγνώστα, εἴμεθα ἠλεημένοι ὀπαδοὶ τοῦ Κυρίου. Ἔχομεν ἓνα πλῆθος κοινῶν δωρεῶν τῆς ἀγάπης και τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ. Κινούμεθα, μόνον ἡμεῖς οἱ Χριστιανοί, μέσα εἰς μίαν σφαῖραν πνευματικῆς πληρότητος και Θείας Χάριτος, πού μᾶς παιδεύει και μᾶς ὠθεῖ πρὸς τὸ ἅγιον και τὸ τέλειον. Ἡ τελειότης τοῦ Θεοῦ εἶναι διὰ τούς Χριστιανούς ἐλκτικὴ δύναμις. Ἐάν μείνωμεν ἀμετακίνητοι εἰς τὴν θέσιν τῆς στεριότητος και τῆς ἀπραξίας, θά εἴμεθα οἱ κακοὶ δοῦλοι. Οἱ ἀναπολόγητοι και ὑποψήφιοι κληρονόμοι τῆς χώρας «τοῦ σκότους, τοῦ κλαυθμοῦ και τοῦ βρυγμοῦ τῶν ὀδόντων».

Ἄς ὑπενθυμίσωμεν λοιπόν, ὅτι ἡ ἀξιοποίησις τῶν μεγάλων δωρεῶν τοῦ Θεοῦ μᾶς προετοιμάζει διὰ τὸν οὐράνιον προορισμόν μας. Ποῖαι αἱ χορηγημένα εἰς ὄλους δωρεαί; Ἡ χριστιανικὴ μας ιδιότης, τὸ μέγα ὄπλον τῆς Προσευχῆς, ἡ λειτουργικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ἱερόν εὐαγγέλιον εἰς τὸ πρωτότυπον ἢ ἐξηγημένον, ἡ Μετάνοια, και τὸ μέγιστον πάντων ἡ συμμετοχὴ εἰς τὸ μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Ποῖοι ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἔχουν παρόμοια προνόμια; Ποῦ εἶναι δυνατόν νά ἀνεύρωμεν τοιοῦτον θησαυρόν θείων δωρεῶν; Ὁ Ἀπ. Πέτρος εἶπε κάποτε εἰς τὸν Κύριον: «Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ρήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις» (Ἰω. στ´, 68). Ἡ αἰωνιότης μας εὐρίσκειται εἰς τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου. Ἡμεῖς τὴν ὁραματιζόμεθα προγευόμενοι ἐδῶ τὴν εὐφροσύνην τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ζωῆς. Κατ’ αὐτὸν τὸν τρόπον

πον κορυφώνεται ή ευθύνη μας έναντι του Κυρίου, έναντι των αδελφών και έναντι του έαυτού μας.

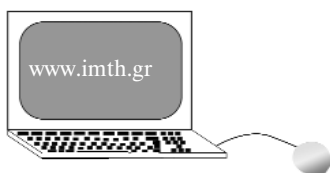
Αδελφέ αναγνώστα,

Είναι υποτιμητικόν να αποκαλήται ένας άνθρωπος δούλος. Είναι όμως πολύ τιμητικόν να λέγεται και να είναι δούλος του Ίησού Χριστού. Είναι ο μοναδικός ταλαντούχος και πράγματι ελεύθερος δούλος. Ένώπιόν σου ορθώνεται ολόκληρος ο κόσμος σάν

εμπόδιον εις την πνευματικήν σου ζωήν. Άς μή υπερισχύση ποτέ. Μέ ηύξημένον τό αίσθημα της ευθύνης αγωνίζου να αξιοποιήσης τά ειδικά τάλαντα πού σου έχαρισεν ο Θεός, και να αντιληφθής την άξίαν και την δύναμιν εκείνων πού έχαρισεν ή αγαθότης εις όλους μας. Πίστευε ότι κάποτε θά ακούσης την φωνήν του Κυρίου· «εὖ δοῦλε ἀγαθέ και πιστέ, εἰσελθε εις την χαράν του Κυρίου σου» Άμήν.

**ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΦΥΛΛΟ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟ ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
κ.κ. ΑΝΘΙΜΟΥ**

- Έκδότης: Η ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
- Τυπογραφείο: “ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ” Ίασίου 1 - ΑΘΗΝΑ
- Άπευθύνεσθε: «ΕΥΛΟΓΙΑ» - Ίερά Μητρόπολη - Βογατσικοῦ 7
Τ.Κ. 54622 - Θεσσαλονίκη
- Η «ΕΥΛΟΓΙΑ» διανέμεται δωρεάν.
- Δεκτές αυτοπροαίρετες δωρεές αναγνωστών.
- ISSN 2241-6552

Κάθε Κυριακή γίνεται άπευθείας μετάδοση της Άρχιερατικής θείας Λειτουργίας από την ιστοσελίδα της Ί. Μ. Θεσσαλονίκης στό διαδίκτυο www.imth.gr

Οί νεομάρτυρες στην Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας

Τοῦ Πρωτοπρ. Ἀντωνίου Ἰ. Πατρικίου
Θεολόγου - Ὀδοντίατρου

Η Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἀπό τήν ἡμέρα τῆς ἰδρύσεώς της κατά τήν Πεντηκοστή λειτουργεῖ διά τῆς χάριτος τοῦ Παναγίου Πνεύματος ὡς κοινωνία θεώσεως καί ἐνώσεως τῶν πιστῶν, μέ τόν Σωτήρα Χριστό σέ μιά νέα ζωή. Ἡ βίωση αὐτῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καινῆς ζωῆς ἀποδεσμεύει τόν ἄνθρωπο ἀπό τήν ματαιότητα τοῦ κόσμου καί τήν φθορά τοῦ θανάτου, ὀδηγώντας τον στήν γνώση τῆς ἀλήθειας καί στήν ἐλευθερία¹.

Ὁ συνεπής καί συνεχής ἀγώνας γιά τήν τήρηση τῶν θείων ἐντολῶν ἀποτελεῖ ἓνα εἶδος καθημερινοῦ μαρτυρίου, τό ὁποῖο οἱ θεοφόροι Πατέρες ὀνόμασαν μαρτύριον τῆς συνειδήσεως. Αὐτή ἡ μαρτυρία πίστεως καί ἀγάπης ὅταν οἱ ἐξωτερικές συνθήκες τό ἀπαιτήσουν φθάνει ἀκόμα καί στό μαρτύριο τοῦ αἵματος.

Ὁ ρηματικός τύπος «μαρτυρεῖν» καί τά παράγωγά του συναντᾶται τόσο στήν Παλαιά ὅσο καί στήν Καινή Δια-

θήκη μέ τήν ἔννοια τῆς ἀποδείξεως καί τῆς ἐπιβεβαιώσεως τῆς ἀλήθειας². Ἀργότερα ἡ Ἐκκλησία χαρακτηρίσε τό μαρτύριο ὡς τή θυσιαστική συνταύτιση τοῦ μάρτυρος μέ τά Πάθη τοῦ Χριστοῦ³, πού ἐξυψώνει καί ἀγιάζει τόν ἄνθρωπο μέσα ἀπό μιά χαρισματική πραγματικότητα⁴.

Ἐκτός ἀπό τούς μάρτυρες τῆς πίστεως τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων, ξεχωριστή θέση στό πολύφωτο νοητό στερέωμα τῆς Ἐκκλησίας κατέχουν οἱ πολυάθλοι Νεομάρτυρες πού ἀναδείχθηκαν τά ἔμφυχα ἐκεῖνα λυχνάρια πού ἐφώτισαν τήν ζωή τοῦ ὑπόδουλου Γένους πού «τήν ἔσκιαζε ἡ φοβέρα καί τήν πλάκωνε ἡ σκλαβιά»⁵.

Ἡ καθιέρωση τοῦ ὅρου «Νεομάρτυς» ὀφείλεται κυρίως στόν Ἅγιο Νικόδημο τόν Ἁγιορείτη, ὁ ὁποῖος στό ἔργο του «Νέο Μαρτυρολόγιο» ἔθεσε σαφές ὄριο τό ἔτος 1453 καί μετά ὡς τήν περίοδο ἐμφάνισης τῶν νέων αὐτῶν ἀθλητῶν τῆς πίστεως. Ὁ κατα-

1. Γνώσεσθε τήν ἀλήθειαν καί ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς (Ἰωάν. 8,32).

2. Ἐάν ἀγαπᾶτε με, τάς ἐντολάς τάς ἐμᾶς τηρήσατε (Ἰωάν. 14,15).

3. Ἰ. Παλάνης, *Ἡ ἔννοια τοῦ μαρτυρίου στήν Ἁγία Γραφή. Πρακτικά θεολογικοῦ συνεδρίου εἰς τιμὴν καί μνήμην τῶν Νεομαρτύρων* (17-19 Νοεμβρίου 1986), Θεσσαλονίκη 1998, σ. 54-55.

4. Χρ. Παπαδόπουλος, *Οἱ νεομάρτυρες*, Ἀθήνα 1970, σ. 21.

5. «Ἡμῖν ἐχαρίσθη οὐ μόνον τό εἰς Χριστόν πιστεύειν ἀλλά καί τό ὑπέρ αὐτοῦ πάσχειν» (Φιλ. 1,29).

6. Διονύσιος Σολωμός, *Ὑμνος εἰς τήν Ἐλευθερίαν*, στίχοι 15-16.

κτητής Σουλτάνος Μωάμεθ ό Β' ό Πορθητής παραχώρησε βέβαια στην Όρθόδοξη Έκκλησία προνόμια για λόγους ιστορικούς, ένα από τά όποια ήταν ή έλευθερία τής θρησκευτικής συνειδήσεως⁷, όμως τά προνόμια αυτά είχαν μόνο θεωρητικό χαρακτήρα με αποτέλεσμα ό διωγμός τής Έκκλησίας νά είναι μιά όδυνηρή πραγματικότητα.

Τυπολογικώς οί Νεομάρτυρες διακρίνονται σέ τέσσερις κατηγορίες⁸. Στην πρώτη κατηγορία έντάσσονται εκείνοι πού με τήν όμολογία τής πίστεως τους, προκάλεσαν τούς Όθωμανούς και όδηγήθηκαν στό μαρτύριο. Στην δεύτερη κατηγορία έντάσσονται οί πρώην άρνησίχριστοι, οί όποιοι στή συνέχεια μετενόησαν για τό άμάρτημά τους και μαρτύρησαν ως χριστιανοί. Στην τρίτη κατηγορία ανήκουν οί Νεομάρτυρες πού θανατώθηκαν ως έπαναστάτες κατά τής όθωμανικής κυριαρχίας. Τέλος υπάρχουν και οί νεομάρτυρες πού προέρχονταν από τίς τάξεις τών Όθωμανών, οί λεγόμενοι έξ Άγαρηγών, οί όποιοι άσπίαστηκαν τόν Χριστιανισμό και μαρτύρησαν άργότερα.

Οί Νεομάρτυρες συνδύαζαν κυρίως δύο ιδιότητες, ήταν Χριστιανοί και Έλληνες. Ήταν δηλαδή φορείς δύο παραδόσεων τής χριστιανικής Όρθο-

δοξίας και τής Έλληνικής Παραδόσεως, μέσα στίς όποίες ανατράφηκαν και βίωσαν τίς πνευματικές τους αξίες. Στούς Νεομάρτυρες τό κυριαρχούν στοιχείο του άγώνα τους ήταν ή όμολογία τής πίστεως στον Χριστό. Στούς Έθνομάρτυρες αντίθετα ή άγάπη τους για τήν πατρίδα ήταν εκείνη πού πρωταρχικά τούς όδηγοΰσε στό μαρτύριο και στή θυσία τους, χωρίς νά τούς λείπει ή πίστη τους στον Χριστό, ούτε ή διάθεση νά θυσιάσουν τή ζωή τους γι' Αυτόν⁹. Και ένώ άμφοτεροι Νεομάρτυρες και Έθνομάρτυρες συμπίπτουν χρονικά και ύπέστησαν μαρτυρικό θάνατο, δέν πρέπει νά συγχέονται. Άμφοτεροι ήταν Έλληνες και Χριστιανοί αλλά ή μεταξύ τους ειδοποιός διαφορά ήταν ή συνειδήσή τους¹⁰.

Οί Νεομάρτυρες απέδειξαν έμπρακτα τήν τέλεια πίστη τους και άγάπη τους στον Τριαδικό Θεό και με τό αίμα τους ευαρέστησαν τόν Χριστό, έξέπληξαν τούς άγγέλους και έταπείνωσαν τούς δαίμονες. Η Έκκλησία του Χριστού στερεώθηκε με τήν θυσία τους και για τό λόγο αυτό στεφανώνει και τιμά τήν μνήμη τους¹¹. Η Χριστιανική πίστη τών ύποδούλων Έλλήνων συγκρατήθηκε δι' αυτών στά δύσκολα χρόνια τής σκλαβιάς και ό χειμαζόμενος λαός, πε-

7. Κ. Άμάντος, *Σχέσεις Έλλήνων και Τούρκων από του ένδεκάτου αιώνας μέχρι του 1821*, Αθήνα 1955, σ. 123. Άπ. Βακαλόπουλος, *Ίστορία του νέου Έλληνισμού*, Θεσσαλονίκη 1964, Β', σ. 12.

8. Γ. Μαντζαρίδης, *Η κοινωνιολογική προσέγγιση τής παρουσίας τών Νεομαρτύρων*. Πρακτικά θεολογικού συνεδρίου εις τιμήν και μνήμην τών Νεομαρτύρων (17-19 Νοεμβρίου 1986), Θεσσαλονίκη 1998, σελ. 229-135.

9. Χρ. Κρικώνη, *Όμολογιακός - Χριστοκεντρικός χαρακτήρας τών μαρτυρίων τών Νεομαρτύρων*. Συνέδριο για τούς Έλληνες Νεομάρτυρες 1453-1821. Λιδωρίκι 29-30 Μαΐου 1997.

10. Στ. Παπαδοπούλου, *Οί νεομάρτυρες και τό δοϋλον γένος*, Αθήνα 1974, σελ. 24-28.

11. Νικοδήμου Άγιορείτου, *Νέον Μαρτυρολόγιον*, Αθήνα 1961, σελ. 17-25.

Οί νεομάρτυρες στην Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας

συνέχεια από τὴν σελίδα 14

ριέσωσε τὴν θρησκευτικὴ καὶ ἐθνικὴ του ἀξιοπρέπεια, αἰσθανόμενος ἀνωτερότητα ἀπέναντι στοῦ βάρβαρο κατακτητή¹².

Ἡ ἐξιστόρηση τῶν τελευταίων στιγμῶν τῶν Νεομαρτύρων εἶναι συγκινητικὴ καὶ ἀποδεικνύει τὴν βαθειὰ τους πίστη, τὸ ἀκλόνητο θάρρος, τὸν ἡρωϊσμό καὶ τὴν ὀλόθυμη προθυμία τους νὰ δεχθοῦν τὸ μαρτύριο. Ἡ ἐνοικούσα σέ αὐτούς θεία δύναμη τοὺς ἔκανε νὰ χαίρουν στὰ βασανιστήρια καὶ νὰ μὴν ὑποκύπτουν σέ κανένα ἐκβιασμό, ἢ δέ χάρις τοῦ τριαδικοῦ Θεοῦ ἔλουζε μέ θεῖο φῶς τὰ ἱερά σκηνώματά τους.

Οἱ χριστιανοὶ κατέβαλλαν κάθε προσπάθεια προκειμένου νὰ ἀποκτήσουν τὰ τίμα λείψανα τῶν μαρτύρων καὶ νὰ τὰ ἐνταφιάσουν. Οἱ μουσουλμάνοι ὡστόσο ἐπεδίωκαν μέ διάφορα μέσα, νὰ ἐξαφανίσουν τὸ μαρτυρικὸ σῶμα, ἢ τὸ παρέδιδαν τελικὰ στοὺς χριστιανούς κατόπιν χρηματικῆς ἀμοιβῆς. Γιὰ τὴν ἀκολουθία τῆς κηδείας τῶν Νεομαρτύρων ὑπῆρχε εἰδικὴ ἀκολουθία ποίημα Νικηφόρου ἱερομονάχου τοῦ Χίου¹³.

Χαρακτηριστικὸ στοιχεῖο τῆς Ἱεραῆ παραδόσεως περὶ τῶν Νεομαρτύρων εἶναι ἡ ἄμεση ἔνταξή τους στοῦ ἑορτολόγιου πρὸς στηριγμὸ τοῦ περιούσιου λαοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ἀνάδειξη τοῦ ἱεραποστολικοῦ πνεύματος τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς ἀπίστους¹⁴.

Τὰ παραδείγματα ἄμεσης ἀναγνωρίσεως καὶ ἑορτασμοῦ τῶν νεομαρτύρων εἶναι πολλὰ, ὡστόσο ὑπάρχουν πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ποὺ ἀναγνωρίστηκαν ἐπίσημα μέ Πατριαρχικὴ πράξη πολλὰ χρόνια ἀργότερα, ἂν καὶ γίνεται γιὰ αὐτούς μνεῖα στὰ ὑπάρχοντα μαρτυρολόγια τῆς ἐποχῆς τους. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ μαρτυρολόγια, ἐνδεικτικὰ μνημονεύουμε τὴν Συλλογὴ τοῦ λογοθέτου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Ἰωάννου Καρυοφύλλη (1693) ποὺ βρίσκεται σέ κώδικα τοῦ 18ου αἰῶνος στὴ Νέα Σκῆτη τοῦ Ἁγίου Ὁρους, τὴν Συλλογὴ τοῦ παπά-Ἰωνᾶ τοῦ Καυσοκαλυβίτη σέ ἀνάλογη ἐποχῆς Κώδικα στὰ Καυσοκαλύβια καὶ τὴ συλλογὴ τοῦ μοναχοῦ Καισαρίου Δαπόντε στὴν Ἱερά μονὴ Ξηροποτάμου^{15, 16, 17}.

Ὅλες αὐτές οἱ συλλογές καὶ ἄλλες ἀκόμη, ἀπετέλεσαν τὴ βασικὴ πηγὴ γιὰ τὴν σύναξη τοῦ Νέου Μαρτυρολογίου ἀπὸ τοὺς Ἁγίους Μακάριο Νοταρᾶ

12. Ἄπ. Βακαλόπουλος, *Ἱστορία τοῦ νέου Ἑλληνισμοῦ*, Θεσσαλονίκη 1964, Β', σ. 240.

13. Ἰ. Φουντούλη, *Νικηφόρου τοῦ Χίου ἀκολουθία ἐπικήδειος, εἶτε ἐπιτάφιος κοινὴ εἰς πάντα νέον μάρτυρα*, Θεσσαλονίκη 1971, σ. 85-91.

14. Ἰ. Φουντούλη, *Λειτουργικὴ Α' Ἐισαγωγὴ στὴ θεία Λατρεία*, Θεσσαλονίκη 2000.

15. Θ. Γιάργου, *Χειρόγραφα νεομαρτυρολογικὰ κείμενα στὴ βιβλιοθήκη τοῦ Κυριακοῦ τῆς σκῆτης τῆς Ἁγίας Ἄννης*, Θεολογία 66, 1995, σ. 471-510.

16. Β. Ψευτογκᾶς, *Νεομαρτυρολογικὰ μελετήματα*, τ. Δ', Θεσσαλονίκης 2008.

17. Σ. Πασχαλίδης, *Νεομαρτυρολογικὰ Σύμμεικτα Α' Ἡ αὐτόγραφη Νεομαρτυρολογικὴ συλλογὴ τοῦ μοναχοῦ Καισαρίου Δαπόντε (1713-1784)*, Θεσσαλονίκη 2012.

καί Νικόδημο τόν Ἄγιορείτη πού ἐκδόθηκε γιά πρώτη φορά τό 1799 καί περιλαμβάνει 87 μαρτύρια ἁγίων Νεομαρτύρων καί πέντε ἀκολουθίες¹⁸.

Ὁλοκληρώνοντας τήν ἀναφορά μας γιά τούς νεομάρτυρες πρέπει νά σταθούμε καί σέ μιᾶ ἄλλη παράμετρο τῆς δράσης τους. Δέν ὀδηγοῦνταν στό μαρτύριο χωρίς τήν εὐλογία καί τή συγκατάθεση τῆς ἐκκλησίας, καθώς ἔπαιρναν τήν εὐλογία πνευματικῶν κληρικῶν οἱ ὁποῖοι ἔκριναν γι' αὐτούς τότε ἦταν ὁ κατάλληλος καιρός τοῦ μαρτυρίου. Ὁρμητήριο καί καταφυγή πνευματικῆς ἀναγέννησης ἦταν γιά τούς ἀθλητές τῆς Ἐκκλησίας μας τό Ἅγιον Ὅρος. Ἐκεῖ συναντοῦσαν καί καθοδηγοῦνταν ἀπό σεβάσιμους ἱερομονάχους καί ἀρχιερεῖς γιά νά πάρουν δύναμη καί θάρρος καί νά προχωρήσουν τήν κατάλληλη ὥρα στήν ὁμολογία τῆς πίστεως. Αὐτοί οἱ πνευματικοί ὀδηγοί, ὀνομάζονταν ἀλεῖπτες κατά ἀντιστοιχία μέ ἐκείνους πού προετοιμάζαν καί ἀλειφαν μέ λάδι

τούς ἀθλητές τῶν ἀγῶνων, στά στάδια τῆς ἀρχαιότητας. Ἔτσι τό Ἄγιόνυμο Ὅρος μέ τούς ἀλεῖπτες του κατέστη ἕνα ἀπό τά σημαντικότερα κέντρα ἀντιστάσεως κατά τῶν τυράννων Ὁθωμανῶν¹⁹.

Τελειώνοντας συμπεραίνουμε πώς ἡ θυσία ὄλων τῶν Νεομαρτύρων τῆς πίστεως λειτούργησε ἀφυπνιστικά καί λυτρωτικά γιά τίς καταρρακωμένες χριστιανικές συνειδήσεις καί ἔγινε τό ἡχηρό ἐγερτήριο σάλπισμα τῆς παλιγγενεσίας τοῦ γένους τῶν Ἑλλήνων, μετά τήν μακραίωνη περίοδο τῆς σκλαβιάς.

Ὅτι ἔχουμε σήμερα, τό χρωστάμε σέ αὐτούς, γιά αὐτό πρέπει ἡ εὐγνωμοσύνη καί ὁ σεβασμός μας στό μαρτύριο καί τήν προσφορά τους νά εἶναι ὑπέρομα. Ἡ Ἐκκλησία μας ποτίστηκε καί ἀνδρώθηκε μέ τό μαρτυρικό αἷμα τους καί οἱ πρὸς τόν Θεόν πρεσβεῖες τους στέκουν ἁγιαστικά καί φιλόστοργα τόν περιούσιο λαό τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ καί τόν στηρίζουν στόν πνευματικό του ἀγῶνα.

18. Σ. Πασχαλίδης, *Τό ὑμναγιολογικό ἔργο τῶν Κολλυβάδων. Συμβολή στή μελέτη τῆς ἀγιολογικῆς γραμματείας κατά τήν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας*, Θεσσαλονίκη 2007, σ. 173-199.

19. Λάμπρου Κ. Σκόντζου, *Ἡ συμβολή τῶν Νεομαρτύρων στή διαμόρφωση τοῦ νεοελληνικοῦ γίγνεσθαι. Ἐνωμένη Ρομιοσύνη – Ἀρθρογραφία* <http://enromiosini.gr> > arthrografia

Ἡ μάχη τῶν ὀρθόδοξων συμβόλων στό Παρίσι

Τοῦ ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΡΕΒΕΛΑΚΗ, «Κ»

12.02.2019

ΚΑΘΕ ΕΠΟΧΗ προσφέρει παραδείγματα τῆς σχέσης ἀνάμεσα στήν ἀρχιτεκτονική καί στήν πολιτική. Ὁ νεοκλασικισμός συνέβαλε στήν ἐπιβολή τῶν ἀξιῶν τοῦ Διαφωτισμοῦ. Στή χώρα μας συνετέλεσε στή ρήξη μέ τό ὀθωμανικό παρελθόν. Ἡ ἀρχιτεκτονική τοῦ Ἀλμπερτ Σπέερ ἐξέφρασε τή ναζιστική ἰδεολογία. Τήν ἴδια ἐποχή, ὁ Στάλιν ἐπέβαλε τόν σοσιαλιστικό ρεαλισμό. Προσφάτως, ἡ ἀρχιτεκτονική ἐπιστρατεύθηκε καί πάλι ἀπό τή ρωσική ἐξουσία –ὄχι μόνον γιά πολιτικούς, ἀλλά καί γιά γεωπολιτικούς σκοπούς.

Τό 2016 ἐγκαινιάστηκε στό Παρίσι ὁ τεράστιος ρωσικός καθεδρικός ναός τῆς Ἁγίας Τριάδος. Καταλαμβάνει μία ἀπό τίς πλέον περίοπτες θέσεις στή γαλλική πρωτεύουσα, ὑπάγεται στή ρωσική πρεσβεία καί διευθύνεται ἀπό Ρῶσο διπλωμάτη. Εἶναι χωροθετημένος στήν ἀριστερή ὄχθη τοῦ Σηκουάνα, σέ μικρή ἀπόσταση ἀπό τόν Πύργο τοῦ Ἄιφελ. Ἡ ἀρχιτεκτονική του μορφή, μέ τούς χαρακτηριστικούς βολβοειδεῖς τρούλους, παραπέμπει εὐθέως στή ρωσική Ὀρθοδοξία.

Γιά τή γαλλική κυβέρνηση καί τόν δῆμο τοῦ Παρισιοῦ, οἱ ὁποῖοι ἐνέκριναν νά ἀνεγερθεῖ αὐτό τό «θρησκευτι-

κό καί πολιτισμικό κέντρο», ἐπρόκειτο γιά τόν ἐμπλουτισμό τοῦ παρισινοῦ τοπίου μέ ἕνα ἀκόμη σημαντικό ἀρχιτεκτονικό μνημεῖο. Ὅμως, γιά ὅσους γνωρίζουν τά ἐσωτερικά διακυβεύματα τῆς Ὀρθοδοξίας, ἦταν φανερά τά γεωπολιτικά συμφραζόμενα. Ὁ ρωσικός καθεδρικός ναός, σέ μικρή ἀπόσταση, ἀλλά στόν ἴδιον ἄξονα μέ τόν ἀπείρως διακριτικότερο ἑλληνορθόδοξο καθεδρικό ναό τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, ἐπαναλαμβάνει *urbi et orbi* τή ρωσική «ἀλήθεια»: ἡγέτης τῆς οἰκουμένης Ὀρθοδοξίας εἶναι ἡ Μόσχα.

Ἡ ἄρνηση τῆς Μόσχας νά συμμετάσχει καί νά ἀναγνωρίσει τήν Πανορθόδοξη Σύνοδο τῆς Κρήτης ἔδειξε τίς διαθέσεις τοῦ ρωσικοῦ καθεστώτος. Ἡ μετά-σοβιετική Ρωσία ἐπιστρέφει στή διεκδίκηση τοῦ ρόλου τῆς Τρίτης Ρώμης, στόν ὁποῖο ἀπέβλεπε ἀπό τό 1453. Τό 2018, ἡ μείζων κρίση στίς σχέσεις ἀνάμεσα στήν Κωνσταντινούπολη καί στή Μόσχα, μέ ἀφορμή τήν οὐκρανική αὐτοκεφαλία, προσέφερε τήν πρόφαση στό ρωσικό Πατριαρχεῖο νά αὐξήσει τήν παρέμβασή του στόν χῶρο τῆς διασπορᾶς, δημιουργώντας δύο ἐξαρχίες μέ παγκόσμια ἐμβέλεια. Ἡ μία ἐγκαταστάθηκε στό Παρίσι, στό νεόδμητο θρησκευτικό καί πολιτισμικό κέντρο

* Ὁ κ. Γιώργος Πρεβελάκης εἶναι συνδιευθυντής τῆς Ἑδρας Ἐφαρμοσμένης Γεωπολιτικῆς, Collège d'Etudes Mondiales, Fondation de la Maison des Sciences de l' Homme (Παρίσι).

της Ἁγίας Τριάδος. Θά ἐκτείνει τήν ἐπιρροή της σέ ὀλόκληρη τή Δυτική Εὐρώπη. Ἀμέσως κατόπιν, τόν Ἰανουάριο τοῦ 2019, ὁ ἐπικεφαλῆς της, ὁ ἐπίσκοπος Ἰωάννης, «ἀνυψώθηκε» σέ μητροπολίτη. Ἔτσι τώρα συνυπάρχουν στό Παρίσι δύο ὀρθόδοξοι μητροπολίτες μέ διευρυμένο εὐρωπαϊκό ρόλο: ὁ Ἑμμανουήλ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐγκατεστημένος στόν σεμνό Ἅγιο Στέφανο· καί ὁ Ἰωάννης τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας στό τεράστιο συγκρότημα τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Τό Παρίσι ὑπῆρξε παλαιόθεν σημείο τριβῆς ἀνάμεσα στήν Κωνσταντινούπολη καί στή Μόσχα. Ἐνα μεγάλο μέρος ἀπό τούς Ρώσους πρόσφυγες, μετά τούς σοβιετικούς διωγμούς, ἐγκαταστάθηκε στήν γαλλική πρωτεύουσα. Ἀνέπτυξαν πλούσια θρησκευτική δραστηριότητα, καταφεύγοντας στήν προστασία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἡ Μόσχα συστηματικά ἐπεδίωκε νά ἀπομακρύνει τίς ὀρθόδοξες ρωσικές κοινότητες ἀπό τήν ἐπιρροή τῆς Κωνσταντινούπολης. Οἱ προσπάθειές της ἐντάθηκαν μετά τό τέλος τοῦ Ψυχροῦ Πολέμου. Μετά τήν οὐκρανική αὐτοκεφαλία, τό Παρίσι ἀναβαθμίζεται ἀκόμη περισσότερο ὡς πεδίο ἀντιπαράθεσης. Σάν νά τό ἤξερε, ἡ Μόσχα φρόντισε ἐγκαίρως νά δημιουργήσει ἕναν φάρο γιά νά προβάλλει τήν ἡγεμονική της φιλοδοξία.

Παλαιότερα, ὁ Ἑλληνισμός κατανοοῦσε τή σημασία τῶν συμβόλων. Ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος εἶχε κατορθώ-

σει νά ἀναπτύξει ἐντυπωσιακά τήν ἑλληνική ἦπια ἰσχύ. Σήμερα ἑλληνικοί φορεῖς, ἰδιωτικοί καί δημόσιοι, ἀναλώνουν σημαντικά κεφάλαια γιά πολιτιστικά κέντρα, χωρίς νά λαμβάνουν ὑπόψη τά γεωπολιτικά διακυβεύματα. Ἐχει συμβάλει καί μιὰ μορφή ἀρχιτεκτονικοῦ καί πολεοδομικοῦ μιμητισμοῦ, ἡ μεταφορά σχημάτων τά ὁποῖα ἔχουν ἐπινοηθεῖ σέ διαφορετικό πλαίσιο καί γιά ἄλλες ἀνάγκες. Ὅμως, ἡ ἀδυναμία νά διαμορφωθεῖ μιὰ ἀποτελεσματική πολιτική ἐπιρροῆς πληρώνεται ἀκριβιά. Φάνηκε ἤδη στό Μακεδονικό. Δημιουργοῦνται κίνδυνοι γιά τό Αἰγαῖο. Στόν θρησκευτικό τομέα ἑλληνισμός καί πανσλαβισμός ἐπανασυγκρούονται. Οἱ ἐξελίξεις στό Παρίσι ἀναδεικνύουν τήν παγκόσμια διάσταση τῆς ἀντιπαράθεσης.

«Ὁ Πάπας; Πόσες μεραρχίες;». Ἡ ἀπάντηση τοῦ Στάλιν στόν πρωθυπουργό τῆς Γαλλίας, ὁ ὁποῖος τόν καλοῦσε τό 1935 σέ προσέγγιση μέ τό Βατικανό, ἐξέφρασε τό πνεῦμα τῶν δεκαετιῶν πού ἀκολούθησαν: τήν ἰσχύ τῆς ὕλης. Στόν σημερινό, ὅμως, κόσμο ἔχει ἐπανέλθει ἡ ἰσχύς τῶν συμβόλων. Ὁ Βλαντιμίρ Πούτιν τό ἔχει ἀντιληφθεῖ πλήρως. Τό ἀπέδειξε, μεταξύ ἄλλων, ἐγκαθιστώντας τό ρωσικό σύμβολο στήν καρδιά ἐνός ἀπό τά σημαντικότερα παγκόσμια κέντρα. Μπορεῖ νά ἀπαντήσει ὁ Ἑλληνισμός σέ αὐτή τήν πρόκληση; Διαθέτει πληθώρα ἀξιοποιήσιμων συμβόλων· ἐνδεχομένως, ὅμως, ὄχι καί τήν ἀναγκαῖα εὐθυκρισία καί ἀποφασιστικότητα.

Ἄθανάσιον ἐπαινῶν, ἀρετὴν ἐπαινέσομαι

Τοῦ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΚΟΥΚΟΠΟΥΛΟΥ

Φοιτητοῦ τοῦ Τμήμ. Ἱστορίας-Ἀρχαιολογίας Α.Π.Θ.

Ο ΑΓΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ὁ Θεολόγος γράφει γιὰ τὸν Μέγα Ἀθανάσιο: «Ἀθανάσιον ἐπαινῶν, ἀρετὴν ἐπαινέσομαι». Ὁ ἔχων τὴν κατὰ Θεὸν σοφίαν καὶ μέγας πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας Γρηγόριος, ὅπως εἶναι τὸ φυσικό του, μὲ τέσσερις λεξοῦλες διαζωγράφησε τὸν πνευματικό ὀγκόλιθο, τὸν Ἅγιό μας. Ἄς ἐξετάσουμε, λοιπόν, τὸν βίο του.

Ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος γεννήθηκε περὶ τὸ 295 στὴν Ἀλεξάνδρεια τῆς Αἰγύπτου. Οἱ γονεῖς του ἦταν χριστιανοί. Ἀπὸ τὴν παιδική του ἡλικία δὲν τὸν ἐνοιαζε τίποτα ἄλλο παρὰ ὁ θεάρεστος βίος καὶ περιφρονοῦσε τὴν κοσμική γνώση. Παρακολουθοῦσε ἀπὸ μικρὸ παιδί τὰ μαρτύρια τῶν Ἁγίων, συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης. Ἄντί, ὅμως, νὰ καταθλιβεται ἀπὸ τὰ μαστιγώματα, τὰ ξεσκίσματα τῆς σαρκός καὶ τίς φρικώδεις καὶ ἀπάνθρωπες αὐτές σκηνές, ἐνισχυόταν ἀκόμη περισσότερο στὴν πίστη του. Σὲ ἡλικία 18 χρονῶν ἤξερε ἀπ' ἔξω τὴν Ἁγία Γραφή.

Μετά τὸ πέρας τῶν σπουδῶν του ἔφυγε γιὰ τὴν ἔρημο, νὰ συναντήσει τὸν ποθητό του ἀπὸ τὰ παιδικὰ του χρόνια «καθηγητὴ τῆς ἐρήμου» Μέγα Ἀντώνιο. Ἐκεῖ ἀντιμέτωπος ποικίλους δαιμονικούς πειρασμούς, μὲ τὴν καθοδήγηση, ὅμως τοῦ ἀγαπημένου του γέροντα ἀφοσιώθηκε μὲ περισσότερο ζῆλο στὴν ἀσκητική ζωή.

Ὡστόσο, λόγω τοῦ ἀπροχώρητου τῆς κατάστασης μὲ τὸν αἰρετικό Ἄρειο ὁ Μέγας Ἀντώνιος τὸν ἔστειλε πίσω στὸν γηραιὸ ἐπίσκοπο Ἀλεξανδρείας Ἀλέξανδρο γιὰ τὴν καταπολέμηση τῆς τρομερῆς ἀναδιδόμενης αἵρεσης. Ὁ πρεσβύτερος καὶ φιλόσοφος Ἄρειος χρησιμοποιοῦντας ἐξ ὀλοκλήρου τὴν ἀνθρώπινη λογική ὑποστήριξε ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν ἦταν ὁμοούσιος καὶ συνάναρχος τοῦ Θεοῦ Πατρὸς, ἀλλὰ κτίσμα Του. Ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος χειροτονήθηκε διάκονος τὸ 319 καὶ ἔχοντας αὐτὸ τὸν βαθμὸ τῆς ἱερωσύνης κατατρόπωσε τὸν Ἄρειο στὴν Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο τῆς Νίκαιας τὸ 325, τὴν ὁποία συγκάλεσε ὁ ἴδιος ὁ αὐτοκράτορας Μέγας Κωνσταντῖνος (324-337) βλέποντας τὸν κλονισμό τῆς συνοχῆς τῆς Αὐτοκρατορίας.

Μετά τὴν κοίμηση τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας ὁ λαὸς τῆς πόλης ζητοῦσε μὲ ἐπιμονὴ τὴν ἀνάληψη τῶν πατριαρχικῶν καθηκόντων ἀπὸ τὸν Ἀθανάσιο, καὶ πού τελικὰ ἔγινε. Ὁ Ἅγιός μας μεριμνοῦσε μὲ ζῆλο γιὰ τὴν περιοχὴ τῆς δικαιοδοσίας του, γι' αὐτὸ καὶ ἀπέκτησε τὴν ἀγάπη καὶ τὸ σεβασμὸ τῶν ἀνθρώπων, μὲ ἐξαιρέση, φυσικά, τοὺς αἰρετικούς, οἱ ὅποιοι τὸν μισοῦσαν ἀφάνταστα.

Παρὰ τὸ γεγονός ὅτι μετά τὴν Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο ὁ Ἄρειος τέθηκε σὲ περιορισμὸ στὴ Νικομήδεια καὶ στὴ συνέχεια ἐξορίστηκε στὴν Ἰλλυρία, οἱ

ὄπαδοί του συνέχισαν νά σπέρνουν τὰ «ζιζάνια» τῆς αἵρεσῆς του καί κατάφεραν νά πείσουν τόν Μ. Κωνσταντῖνο νά τόν ἀθώωσει, ἀφοῦ πρῶτα ὑπέγραψε μιὰ ὑποκριτική «ὁμολογία πίστεως», χωρίς νά καταδικάζει ὀλοφάνερα τίς κακοδοξίες του, ἀλλά καί χωρίς νά υἱοθετεῖ ἐμφανῶς τό δόγμα τῆς Νίκαιας. Αὐτό προκάλεσε ἄλλο πρόβλημα στόν Ἅγιο Ἀθανάσιο, καθὼς ὁ Μ. Κωνσταντῖνος τόν πίεζε νά τόν δεχτεῖ σέ κοινωνία. Παρ' ὅλα τὰ προβλήματα, ὁ Ἅγιος ἐπισκεπτόταν τούς ἀγαπημένους του ἀσκητές καί μοναχοὺς στά ἀσκηταριά καί τὰ μοναστήρια τῆς Αἰγύπτου, μεταξύ αὐτῶν καί τόν Μέγα Παχώμιο.

Σύν τοῖς ἄλλοις ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος εἶχε νά ἀντιμετωπίσει καί τίς ἀμέτρητες συκοφαντίες τῶν σχισματικῶν Μελιτιανῶν. Ὁ Μ. Κωνσταντῖνος, πού ἤθελε τήν ἡρεμία στό κράτος του, ἐπηρεάστηκε ἀρνητικά καί τόν ἐξόρισε τό 355 στά Τρέβιρα τῆς Γαλατίας (σημερινή Τριερ τῆς Γερμανίας). Μπορεῖ ὁ Μ. Κωνσταντῖνος κάποιες φορές νά ἔκανε κάποια λάθη στήν ἐκκλησιαστική του πολιτική, ὄντας ἀκόμη μή συνειδητό μέλος τῆς Ἐκκλησίας καί ἀδυνατώντας νά κατανοήσει τή λεπτότητα τῶν ζητημάτων τῆς πίστεως, σίγουρα, ὡστόσο, πρῖν τό τέλος τῆς ζωῆς του τό 337 μετενόησε καί ἔγραψε στή διαθήκη του: «Προστάζω δέ εἰς τήν Ἀλεξάνδρειαν ἐπανελθεῖν τόν ἐπίσκοπον Ἀθανάσιον». Βαπτίστηκε καί ἔφυγε καθαρὸς γιά τόν οὐρανό.

Ὁ γιὸς τοῦ Μ. Κωνσταντῖνου Κωνσταντῖνος (337-361, μονοκράτορας ἀπό τό 353), ὁ ὁποῖος διοικοῦσε τή Θράκη,

τήν Ἀσία, τόν Πόντο καί τήν Ἀνατολή (Oriens), παρὰ τό γεγονός ὅτι ἦταν ὄπαδός τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἀρείου, πείστηκε ἀπό τόν ἀδελφό του Κωνσταντῖνο Β' (337-340), ὁ ὁποῖος διοικοῦσε τή Βρετανία, τή Γαλατία καί τήν Ἰβηρική χερσόνησο, νά ἐπαναφέρει στό θρόνο τῆς Ἀλεξάνδρειας τόν Ἀθανάσιο. Τό 338 σέ σύνοδο πού συγκλήθηκε στήν Ἀλεξάνδρεια ὄλοι οἱ ἐπίσκοποι τῆς Αἰγύπτου δήλωσαν τή στήριξή τους στό πρόσωπο τοῦ Ἁγίου μας.

Ὅμως, νέα σύννεφα ἐμφανίστηκαν σύντομα. Τό 339 οἱ Ἀρειανοί συγκάλεσαν σύνοδο στήν Ἀντιόχεια μέ ἐντολή τοῦ αὐτοκράτορα Κωνσταντίου καί ἐξέλεξαν Ἐπίσκοπο Ἀλεξάνδρειας τόν Γρηγόριο Καππαδόκη, πρῶν προστατευόμενο τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, τόν ὁποῖο καί προσπάθησαν νά ἐγκαταστήσουν βίαια στόν ἐπισκοπικό θρόνο. Ὁ Ἀθανάσιος ἐξεπλάγη, λυπήθηκε πολύ καί τελικά ἀποφάσισε νά ἀποσυρθεῖ στή Ρώμη, λόγω καί τῶν ταραχῶν πού εἶχαν ξεσπάσει στήν Ἀλεξάνδρεια. Στήν «αἰώνια πόλη» δέχτηκε τίς φιλόξενες περιποιήσεις τοῦ πάπα Ἰουλίου καί διέδωσε τό πνεῦμα τοῦ ἀσκητισμοῦ στή Δύση, ἐνῶ παράλληλα διοικοῦσε καί δι' ἀλληλογραφίας τήν ἐπισκοπή του.

Τό 343 συγκλήθηκε νέα μεγάλη σύνοδος στή Σαρδική (σημερινή Σόφια) ἀπό τούς συναυτοκράτορες Κωνσταντῖνο καί Κώνστα γιά τήν εἰρήνευση τῆς Ἐκκλησίας καί τήν ἀποκατάσταση τῆς ἐνότητος τοῦ κράτους. Οἱ Ἀρειανοί, ὡστόσο, ἐνοχλημένοι ἀπό τήν παρουσία τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου καί τῶν ἄλλων ἐξορίστων ὀρθοδόξων ἐπισκό-

πων ἔφυγαν καί ἔκαναν δική τους σύνοδο στή Φιλιππούπολη, ὅπου καταδίκασαν ἐκ νέου τοὺς ὀρθοδόξους. Ὁ Κωνστάντιος, βέβαια, ἐμπόδισε τὸ τελευταῖο. Ἐπέτρεψε, ὅμως, τελικά τὴν ἐπιστροφή τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου στήν Ἀλεξάνδρεια, ὕστερα ἀπὸ πιέσεις τοῦ ἀδελφοῦ του Κώνστα (μονοκράτορας στή Δύση ἀπὸ τὸ 340 ἕως τὸ 350) καί ἔπειτα ἀπὸ ἓνα περιστατικό πού συνέβη στήν Ἀντιόχεια, κατὰ τὸ ὁποῖο οἱ Ἀρειανοί, προκειμένου νὰ συκοφαντήσουν τοὺς ὀρθοδόξους ἀπεσταλμένους πού ἤθελαν νὰ γνωστοποιήσουν στὸν αὐτοκράτορα τίς ἀποφάσεις τῆς συνόδου τῆς Σαρδικῆς, γύμνωσαν μιά ἱερόδουλο καί τὴν ἔστειλαν νύχτα στοὺς ἐπισκόπους Βικέντιο Καπύης καί Εὐφράτη Ἀγριπίνης. Ὅταν, ὅμως, αὐτὴ εἶδε ὅτι οἱ ἱεράρχες ἦταν ἠλικιωμένοι καί κληρικοί ἄρχισε νὰ φωνάζει καί νὰ ἀποκαλύπτει τὴν ἀπάτη. Ὁ Κωνστάντιος προβληματίστηκε ιδιαίτερα ἀπὸ αὐτὸ τὸ γεγονός, ὅταν τὸ ἔμαθε, καί θεώρησε ὅτι ἴσως τελικά μέ παρόμοια τεχνάσματα ὁ Ἀθανάσιος καί οἱ ἄλλοι ὀρθόδοξοι ἐπίσκοποι νὰ εἶχαν συκοφαντηθεῖ ἄδικα. Μάλιστα, ὅταν τὸν συνάντησε στήν Ἀντιόχεια, τοῦ ἐξέφρασε τὸ σεβασμὸ του. Ἔτσι, στίς 21 Ὀκτωβρίου τοῦ 346, καί ἀφοῦ προηγουμένως εἶχε πάει γιὰ προσκύνημα στὰ Ἱεροσόλυμα, ὁ Ἅγιός μας εἰσήλθε θριαμβευτικά στήν πόλη του, τὴν Ἀλεξάνδρεια. Γιὰ μιά ἑπταετία ἀσχολήθηκε ἀπερίσπαστος μέ τὰ τοῦ ποιμνίου του.

Τὸ 353, ὅμως, ὁ Κωνστάντιος ἐξολόθρευσε τὸ σφετεριστὴ τοῦ θρόνου τῆς Δύσης Μαγνέντιο, ὁ ὁποῖος εἶχε δολο-

φονήσει τὸ 350 τὸν αὐτοκράτορα Κώνστα, καί μέ αὐτὸ τὸν τρόπο ἔγινε μονοκράτορας στήν ἀπέραντη αὐτοκρατορία. Οἱ Ἀρειανοί ἄδραξαν τὴν εὐκαιρία καί συκοφάντησαν ἐκ νέου τὸν Ἅγιό μας στὸν καχύποπτο καί πάντα πρόθυμο «νὰ βρῖσκει ἐχθρούς» καί νὰ τοὺς ἐξοντώνει Κωνστάντιο, ὁ ὁποῖος λησιμόνησε πολὺ σύντομα τὰ ὅποια αἰσθήματα σεβασμοῦ εἶχε αισθανθεῖ γιὰ τὸν «Ἄτλαντα τῆς Ὀρθοδοξίας». Νέος κύκλος διώξεων ὀρθοδόξων ἐπισκόπων ξεκίνησε. Στίς 8 Φεβρουαρίου τοῦ 356 ὁ στρατηγὸς Συριανὸς μέ περισσότερους ἀπὸ 5.000 στρατιῶτες ἐπιτέθηκε στὸ νὰό τοῦ Ἁγίου Θεωνᾶ, ὅπου ἐτελεῖτο ὀλονύκτια ἀγρυπνία καί βρισκόταν ὁ Ἀθανάσιος, γιὰ νὰ τὸν ἐξοντώσουν. Ὁ λαὸς συσπειρώθηκε σὲ πυκνὲς σειρές, γιὰ νὰ ὑπερασπιστεῖ τὸν ἐπίσκοπό του. Οἱ ἱερεῖς καί οἱ φίλοι του τὸν ἔσυραν, τελικά, ἔξω μέ τὸ ζόρι, ἀλλὰ κανένας στρατιώτης δέν τοὺς πῆρε εἶδηση ὡς ἐκ θαύματος! Ὁ Ἀθανάσιος ἄλλαξε συχνὰ κρησφύγετα, γιὰ νὰ μὴν συλληφθεῖ καί τελικά ἔφυγε γιὰ τὴν ἔρημο (356). Στὸ θρόνο τῆς Ἀλεξάνδρειας οἱ Ἀρειανοί τοποθέτησαν κάποιον Γεώργιο Καππαδόκη, ὁ ὁποῖος προέβη σὲ ἀπίστευτες φρικαλεότητες κατὰ τῶν ὀρθοδόξων. Τελικά ὁ λαὸς τὸν ἐκδίωξε τὸ 358. Ἐξόριστος στήν ἔρημο ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος ἔγραψε πλῆθος θεολογικῶν συγγραμμάτων, παρὰ μέ τὴ συντροφία τῶν προσφιλῶν του μοναχῶν.

Νέα ὑπουλή δογματικὴ πλάνη ἐμφανίστηκε ξανά στὸ προσκήνιο. Οἱ πιὸ «μετριόπαθεῖς» Ἀρειανοὶ συγκάλεσαν σύνοδο στὸ Ρίμιμι (359) καί διατύπω-

σαν τή θεωρία ὅτι ὁ Πατήρ καί ὁ Υἱός εἶχαν ὁμοία οὐσία (*ὁμοιούσιοι*), τήν ὁποία ἐπέβαλε διά τῆς βίας ὁ Κωνσταντῖος σέ ὅλη τήν Αὐτοκρατορία.

Τό 361 ὁ Κωνσταντῖος πέθανε αἰφνιδίως στήν Κιλικία, ἐνῶ ἐτοιμαζόταν νά συγκρουσεῖ μέ τόν στασιαστή ἐξάδελφό του Ἰουλιανό (361-363). Ἀρχικά, ὁ Παραβάτης, ὅπως ἀποκλήθηκε ἀργότερα, διακήρυξε μέ διάταγμα τήν ἀνεξιθρησκεία καί ἀνακάλεσε ὅλους τούς ἐπισκόπους ἀπό τίς ἐξορίες. ἤρθε καί ὁ Ἀθανάσιος ἀπό τήν ἔρημο στήν Ἀλεξάνδρεια. Ὡστόσο, ὁ Ἰουλιανός πολύ σύντομα πέταξε τήν «προβιά» τοῦ καλοθελητῆ καί ἐξαπέλυσε διωγμό κατά τῶν χριστιανῶν. Ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος ἔφυγε γιά τή Θηβαΐδα, στό καταφύγιο τῶν μοναχῶν.

Μετά τό θάνατο τοῦ Ἰουλιανοῦ τό 363, ἔπειτα ἀπό τραυματισμό σέ κάποια συμπλοκή μέ τούς Σασσανίδες Πέρσες, ἐπέστρεψε στήν Ἀλεξάνδρεια. Οἱ διοικητές τῶν διαφόρων στρατιωτικῶν τμημάτων ἐξέλεξαν αὐτοκράτορα τόν νεαρό Ἰοβιανό, ὁ ὁποῖος ἦταν ὀρθόδοξος, ἀλλά ἡ βασιλεία του διήρκεσε μόλις ὀκτώ μῆνες (πέθανε αἰφνιδίως τό Φεβρουάριο τοῦ 364). Τότε αὐτοκράτορας ἀναγορεύτηκε ὁ Βαλεντινιανός, ὁ ὁποῖος κάλεσε τόν ἀδελφό του Βάλι νά γίνει συναυτοκράτορας. Ὁ Βαλεντινιανός πῆρε τό δυτικό τμήμα τῆς αὐτοκρατορίας, ἐνῶ ὁ Βάλις (364-378) τό ἀνατολικό. Ὁ τελευταῖος ἦταν ἀρειανόφρων καί, ὅπως ἦταν ἀναμενόμενο, ἐξαπέλυσε διωγμό κατά τῶν ὀρθόδοξων. Στίς 5 Ὀκτωβρίου τοῦ 365 ὁ Ἅγιός μας κρύφτηκε γιά τέσσερις μῆνες σέ κάποιον οἰκογενει-

ακό τάφο ἑνός κοιμητηρίου στά προάστια τῆς Ἀλεξάνδρειας. Ὁ Βάλις, τελικά, ἀνέστειλε τό διωγμό καί στίς 1 Φεβρουαρίου τοῦ 366 ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος ἐπέστρεψε ὀριστικά στήν Ἀλεξάνδρεια, ὅπου καί πέρασε ἡσυχά τά τελευταῖα χρόνια τῆς ἐπίγειας ζωῆς του μέχρι τήν μακαρία κοίμησή του στίς 2 Μαΐου τοῦ 373.

Τί ἦταν ἡ ζωή τοῦ Ἁγίου μας Ἀθανασίου; Θλίψεις, κόποι καί ἀγῶνες. Τά λόγια δέν ἐπαρκοῦν, γιά νά περιγραφοῦν οἱ ἀμέτρητοι διωγμοί πού ὑπέμεινε. Καθώς μελετοῦσα τόν βίο του, συναντοῦσα κάθε λίγο καί λιγάκι τίς λέξεις «διωγμός», «ἐξορία», «συκοφαντίες». Ἡ ὁποία δική μας βιωτή πόρρω ἀπέχει ἀπό αὐτήν τοῦ Ἁγίου μας. Μέ τίς πρεσβεῖες του, ὅμως, ὅλοι οἱ χριστιανοί, ἐλπίζουμε, ἐλπίζουμε ὅτι μιά μέρα θά τόν συναντήσουμε στόν οὐρανό, καί ἐνῶ μπορεῖ πολλές φορές, κατά τή διάρκεια τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, ὁ νοῦς μας νά φεύγει ἀπό τό ναό καί τή θεία θεωρία καί νά σκέφτεται ἄλλα, ἐντελῶς εὐτελεῖ, πράγματα, μέ ἀποτέλεσμα, νά μήν συναισθάνεται τήν παρουσία τοῦ Ἁγίου, ἐκεῖνος, ὅμως, μᾶς πονᾷ καί μᾶς καταλαβαίνει. Ἔζησε κι αὐτός ὡς ἄνθρωπος καί γνωρίζει ὅτι ἡ ἀποκοπή τοῦ ἐγωῖσμοῦ εἶναι ὅ,τι πιό δύσκολο ὑπάρχει. Νά ἔχουμε ὑπόψη μας πῶς μᾶς χαρίζεται ἡ κάθε μέρα τῆς ζωῆς μας, γιά νά τήν ἐκμεταλλευτοῦμε γιά μετάνοια. Ἄς μήν σπαταλήσουμε αὐτή τή μοναδική καί ἀνεπανάληπτη εὐκαιρία, ἀγαπητοί ἀναγνώστες.

Κλείνοντας, θεωροῦμε σημαντικό στοιχεῖο τήν παράθεση μᾶς ἐξαιρετι-

κά ενδιαφέρουσας περιγραφῆς τῶν φυσιολογικῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, ὅπως μᾶς τὴν διασώζει ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης στὸν Συναξαριστὴ του: Ἦταν, γρά-

φει, μετρίου ἀναστήματος, λίγο πλατύς, σκυφτός, μὲ μία χαρὰ στὴν ὄψη καὶ ὁμορφο χρῶμα, φαλακρός στό κεφάλι, ἐνῶ ἡ μύτη του ἦταν κυρτή, ὅπως τὸ ράμφος ἐνός γερακιοῦ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ἰωάν. Καραγιαννόπουλος, *Τὸ Βυζαντινὸ κράτος*, ἐκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2001⁴, σ. 74-77.
- Νικοδήμου Ἁγιορείτου, *Συναξαριστὴς Ἰανουάριος - Φεβρουάριος*, Ἀπόδοσις στὴν νεοελληνική, ἐκδ. συνοδία Σπυρίδωνος Ἱερομ. Νέα Σκῆτη, Ἅγιο Ὄρος 2011, σ. 108.
- Ὀλυμπ. Ντίτορα (μοναχ.), *Ὁ Μέγας Ἐξόριστος*, Ἱ. Μονὴ Ἁγίου Ἀθανασίου, Ἡμαθία 2004.
- Μακάριος Σιμωνοπετρίτης (Ἱερομ.), *Νέος Συναξαριστὴς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας*, Ἰανουάριος, τόμ. 5ος, ἐκδ. Ἰνδικτος, Ἀθήναι 2005, σ. 205-213.

Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτιζομένου σου Κύριε, ἡ τῆς Τριάδος ἐφανερώθη προσκύνησις· τοῦ γὰρ Γεννήτορος ἡ φωνὴ προσεμαρτύρει σοι, ἀγαπητόν σε Υἱὸν ὀνομάζουσα· καὶ τὸ Πνεῦμα ἐν εἶδει περιστερᾶς, ἐβεβαίῳ τοῦ λόγου τὸ ἀσφαλές. Ὁ ἐπιφανεῖς Χριστέ ὁ Θεός, καὶ τὸν κόσμον φωτίσας, δόξα σοι.

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος α΄.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1878: ΟΙ ΑΠΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Τοῦ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΟΛΕΒΑ,
Πολιτικοῦ Ἐπιστήμονος

Η Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία πρωταγωνίστησε σέ ὄλους τούς ἐθνικούς ἀγῶνες καί πολλοί κληρικοί ἔχυσαν τό αἷμα τους γιά τήν ἐλευθερία τῆς Μακεδονίας. Πρὶν ἀπό τόν κυρίως Μακεδονικό Ἀγῶνα τῆς περιόδου 1903-1908 οἱ Μακεδόνες ἔδειξαν τήν ἀγωνιστική τους διάθεση ἐναντίον τῶν σχεδίων τοῦ Πανσλαβισμού τό 1878. 140 χρόνια συμπληρώνονται ἀπό ἐκείνη τήν -ὄχι καί τόσο γνωστή- ἔκφραση ἐθνικῆς αὐτοδιαθέσεως τοῦ Μακεδονικοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἀξίζει νά θυμηθοῦμε ἐν συντομίᾳ τά γεγονότα.

Ἡ ἀφορμή: Ἡ Μακεδονία δέν μπόρεσε νά ἐνσωματωθεῖ στήν ἐλεύθερη Ἑλλάδα τοῦ 1830 παρά τήν ἐπαναστατική ὁρμή τῶν κατοίκων της. Παρέμενε ὑπό τουρκικό ζυγό καί παράλληλα ἔβλεπε τήν Βουλγαρία νά ἐτοιμάζεται νά διαδεχθεῖ τούς Ὄθωμανούς Τούρκους. Ὁ Ρῶσος Πρέσβυς στήν Κωνσταντινούπολη κόμης Ἰγνάτιεφ ἤθελε νά προωθήσει τά σχέδια τοῦ Πανσλαβισμού, δηλαδή τῆς ἐνώσεως τῶν σλαβικῶν λαῶν ὑπό τήν ἡγεσία τῆς Ρωσίας, καί εἶχε προκαλέσει τήν ἀπόσχιση τῶν Βουλγαρικῶν ἐπαρχιῶν ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο. Οἱ Σχισματικοί - Ἐξαρχικοί Μητροπολίτες καταδικάσθηκαν τό 1872 μέ τήν περίφημη ἀπόφαση τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων κατά τοῦ Ἐθνοφυλετισμοῦ. Δέν καταδικάσθηκε ὁ πατριωτισμός καί ἡ

ἀγάπη πρὸς τήν ἐθνική ταυτότητα, ἀλλά ἡ ἴδρυση τοπικῶν ἐκκλησιαστικῶν καθεστώτων μέ ἐθνικιστικά κριτήρια χωρίς τήν ἔγκριση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Μετά ἀπό τόν Ρωσοτουρκικό πόλεμο τοῦ 1877 ἡ Ρωσία ἐπέτυχε τήν ὑπογραφή τῆς Συνθήκης τοῦ Ἁγίου Στεφάνου (19.2.1878), μέ τήν ὁποία ἡ Τουρκία παραχωροῦσε τήν αὐτονομία σέ μία Μεγάλη Βουλγαρία πού θά περιλάμβανε τήν περιοχὴ μεταξὺ Δουνάβεως καί Αἴμου, τήν Ἀνατολική Ρωμυλία, τή Θράκη καί ὅλη τή Μακεδονία πλὴν Χαλκιδικῆς καί Θεσσαλονίκης.

Ἡ ἐξέγερση τοῦ Λιτοχώρου: Ἡ συντριπτική πλειοψηφία τῶν κατοίκων τῆς Μακεδονίας εἶχε συνείδηση ἑλληνική. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δέν ἠθέλαν σέ καμμία περίπτωση νά συμπεριληφθοῦν στά ὄρια τῆς Μεγάλης Βουλγαρίας. Τόν Φεβρουάριο τοῦ 1878 οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς Βοΐου (σημερινῆς Μητροπόλεως Σισανίου καί Σιατίστης) ἔστειλαν διαμαρτυρία πρὸς τίς Μεγάλες Δυνάμεις δηλώνοντας ὅτι ἡ Μακεδονία εἶναι τόπος ἑλληνικός καί δέν πρέπει νά περιληφθεῖ στή νέα ἡγεμονία τῆς Βουλγαρίας.

Στίς 19 Φεβρουαρίου 1878 στό Λιτόχωρο τῆς Πιερίας σχηματίσθηκε Ἐπαναστατική Κυβέρνηση ὑπό τόν Εὐάγγελο Κοροβάγκο καί μέ μέλη ἱερεῖς καί λαϊκούς. Ἀρχηγός τῶν ἐνόπλων

σωμάτων ανέλαβε ο όπλαρχηγός του Όλύμπου Ευάγγελος Χοστέβας. Ο Επίσκοπος Κίτρους Νικόλαος Λούσης κήρυξε επίσημως την επανάσταση σπόν Κολινδρό στις 22 Φεβρουαρίου και έγινε ο πνευματικός καθοδηγητής του Αγώνος. Στά ήγετικά στελέχη της εξέγερσεως περιλαμβανόταν και ο ιερομόναχος της Ι. Μονής Πέτρας Νικηφόρος. Η επαναστατική κυβέρνηση απέστειλε Διακήρυξη προς τις Μεγάλες Δυνάμεις τονίζοντας ότι η Μακεδονία θά άγωνισθεί μέ κάθε τρόπο για την Ένωση μέ τή Μητέρα Ελλάδα και προτιμά την ένοπλη εξέγερση και τή θυσία παρά τήν ύποδούλωση.

Στίς 4 Μαρτίου 1878 ο Κίτρους Νικόλαος και ο Κοροβάγκος εξέδωσαν ανακοίνωση από τήν Ίερά Μονή Πέτρας προς τούς Έλληνες Μακεδόνες και τούς καλοῦσαν νά θυμηθοῦν τόν Μέγα Άλέξανδρο, τούς άγωνιστές του 1821 και τούς θυσιασθέντες από τουρκικό μαχαίρι στήν Κασσάνδρα και στή Νάουσα. Η επανάσταση τελικά κατεστάλη από τόν Τουρκικό στρατό. Ένα άλλο μοναστήρι, ή Μονή τών Άγίων Πάντων, έγινε τό κάστρο τών πολιορκημένων. Έξω από τή Μονή πολλές γυναίκες χόρεψαν έναν νέο χορό του Ζαλόγγου για νά μήν αιχμαλωτισθοῦν.

Η επανάσταση στήν περιοχή Κοζάνης: Ο σημερινός Νομός Κοζάνης αντιστοιχεί στήν άρχαία περιοχή της Έλιμείας, από τήν όποία διάλεγε έκλεκτούς στρατιώτες ο Άλέξανδρος ο Μακεδών (Έλιμειώτις Φάλαγξ). Στίς 18 Φεβρουαρίου 1878 ή «Έπαναστατική Κυβέρνησις της έν Μακεδονία έπαρχίας της Έλιμείας» άναψε μία νέα έθνική και άγωνιστική φλόγα. Στο

όρος Βούρινος (ή Μπούρινο), κοντά στήν Κοζάνη, ο Ίωάννης Κοβεντάρος, ο Άναστάσιος Πηχεών και ο Ίωσήφ Λιάτης μαζί μέ τούς συνεργάτες τους εξέδωσαν Διακήρυξη έν όνόματι του Έθνους. Στο κείμενο αυτό οι ήγέτες της εξέγερσεως καταγγέλλουν τόν Πανσλαβισμό και ένώπιον Θεοῦ και ανθρώπων κηρύττουν τήν Ένωση τών Μακεδόνων μέ τή Μητέρα Ελλάδα. Τοῦρκοι και Τουρκαλβανοί στρατιώτες άρχισαν βίαια αντίποινα στήν Κοζάνη, στή Σιάτιστα και στά χωριά. Οι μάχες διήρκεσαν μέχρι τό καλοκαίρι του 1878 μέ άποκορύφωμα τίς νίκες τών επαναστατών στο Πισοδέρι, στήν Καστοριά και στή Φλώρινα. Μία γυναίκα από τή Σιάτιστα άναδείχθηκε σέ ήρωίδα του άγώνος: Η νεαρά Περιστέρα Κριάκα.

Οι εξέγεργμένοι δέν νικήθηκαν από τούς Τούρκους, αλλά από τόν χειμώνα του 1878-79. Πάντως στή Μεγάλη Βουλγαρία δέν εντάχθηκαν και έκαναν τό μήνυμά τους νά άκουστει παντού: Οι Μακεδόνες είναι Έλληνες Όρθόδοξοι και άγωνίζονται εναντίον Τούρκων και Βουλγάρων. Τό μήνυμα αυτό επαναλήφθηκε πιό δυναμικά κατά τήν επόμενη και πιό γνωστή φάση του Μακεδονικού Άγώνος μετά τό 1903. Η προσωρινή σωτηρία τών Μακεδόνων ήλθε μέ τή συνάντηση τών Μεγάλων Δυνάμεων στο Συνέδριο του Βερολίνου της 1.6.1878, τό όποιο περιόρισε κατά πολύ τά όρια της Βουλγαρικής ήγεμονίας. Η Μακεδονία παρέμεινε υπό Όθωμανικό ζυγό μέχρι τήν τελική άπελευθέρωση, τήν όποία έφεραν οι Βαλκανικοί Πόλεμοι του 1912-13.

Γιά μία ακόμη φορά οι Έλληνες Μακεδόνες ἔχυσαν τό αἷμα τους γιά νά τιμήσουν τό ὄνομά τους καί τήν ἱστορία τους. Ὁ Ἐπίσκοπος Νικόλαος Λούσης καί οἱ ἡρωικοί Μακεδόνες τοῦ 1878 ἄς γίνουν παράδειγμα ἐθνικῆς ἀξιοπρεπείας καί μαχητικότητος. Ἡ καλύτερη τιμή πρὸς τή μνήμη τους

εἶναι ἡ συνεχῆς ὑπόμνηση τῆς προσφορᾶς τους. Δέν πρέπει νά ξεχάσουμε τοὺς ἀγωνιστές τῆς πρώιμης φάσης τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος. Ἄλλωστε ὁ ἀγῶνας συνεχίζεται καί σήμερα μέ εἰρηνικά μέσα γιά τήν προστασία τῆς Ἑλληνικῆς καί Ὁρθόδοξης κληρονομιάς τῆς Μακεδονικῆς γῆς.

K.X.

*Χαῖρε κεχαριτωμένη Θεοτόκε Παρθένε· ἐκ σοῦ γάρ ἀνέτει-
λεν ὁ Ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, Χριστός ὁ Θεός ἡμῶν, φωτίζων
τούς ἐν σκότει. Εὐφραίνου καί σύ, Πρεσβύτα δίκαιε, δεξάμε-
νος ἐν ἀγκάλαις, τόν ἐλευθερωτήν τῶν ψυχῶν ἡμῶν, χαριζό-
μενον ἡμῖν καί τήν Ἀνάστασιν.*

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος α΄.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

• Εύλογημένος ο καινούργιος χρόνος που άρχισε την 1η Ιανουαρίου 2019 και δόξα τῷ ἁγίῳ Θεῷ που μᾶς ἀξίωσε νά δοῦμε μία ἀκόμη ἀνατολή νέου χρόνου.

• Τελευταῖες εἰδήσεις κατὰ τόν παρελθόντα χρόνο στήν Ἱερά Μητρόπολη Θεσσαλονίκης ἦταν πρῶτον, ἡ εὐλογία καί ἡ κοπή τῆς βασιλόπιττας στό Ἐπισκοπεῖο μας τήν 31η Δεκεμβρίου, μέ τήν συμμετοχή τῶν ἐκπροσώπων τῶν Ἀρχῶν, τῶν προϊσταμένων κληρικῶν καί δεύτερον, ἡ τελευταία γιά τό 2018 Ἀρχιερατική Θεία Λειτουργία στόν ἱερό Μητροπολιτικό Ναό ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ Θεσσαλονίκης, κατὰ τήν διάρκεια τῆς ὁποίας ὁ Παναγιώτατος κ. ἹΑνθιμος ἐτέλεσε τήν εἰς διάκονον χειροτονία τοῦ π. Δωροθέου Τσαλιουχίδη. Ὁ π. Δωρόθεος ἐντάχθηκε στόν ἄγαμο κλῆρο τῆς Μητροπόλεως καί θά διακονεῖ στόν ἱερό Μητροπολιτικό Ναό ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ.

• Κατά τό διάστημα ἀπό 01.01.2018 ἕως 28.02.2018 ὁ Παναγιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. ἹΑνθιμος προέστη τῶν Ἑσπερινῶν, ἐτέλεσε τίς Θείες Λειτουργίες καί ἐκήρυξε τόν Θεῖο Λόγο στούς ἱερούς Ναούς: τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, ἁγίου Δημητρίου, ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου, ἁγίας Κυριακῆς, Παναγίας τῆς Φανερωμένης.

• Ἡ ἐπίσημος Δοξολογία γιά τήν 1η τοῦ νέου ἔτους ἐτελέσθη στόν ἱερό Καθεδρικό Ναό τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, χοροστατοῦντος τοῦ Παναγιωτάτου ἐπί τῇ παρουσίᾳ τῶν Ἀρχῶν τῆς πόλεως, καθώς καί πλήθους πιστῶν.

• Τό ἑσπέρας τῆς 2ας Ἰανουαρίου ὁ Παναγιώτατος κ. ἹΑνθιμος συμμετέχε

σέ ἑόρτια Σύναξη τῶν μοναστικῶν ἀδελφοτήτων τῆς γυναικείας ἱερᾶς Μονῆς Κοιμήσεως Θεοτόκου, τοῦ γυναικείου ἱεροῦ Ἱουσαστηρίου Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου καί τοῦ ἀνδρώου ἱεροῦ Ἱουσαστηρίου ἁγίας Τριάδος στήν περιοχή τοῦ Πανοράματος καί ὠμίλησε ἐπικαίρως στούς ἀδελφούς καί τίς ἀδελφές, ἐπί παρουσίᾳ τῆς Καθηγουμένης Μελλάνης μοναχῆς, τῆς Καθηγουμένης Φιλοθέης μοναχῆς καί τοῦ Καθηγουμένου ἀρχιμ. Ἰωάννου ἀντιστοίχως. Ἐνηκολούθησε ἡ εὐλογία τῆς βασιλόπιττας, ἐψάλλησαν ὕμνοι ὑπό τῶν ἀδελφῶν καί ἡ ἀτμόσφαιρα ὑπῆρξε τόσο ἐορτάσιμος ὅσο καί ἐποικοδομητική.

• Κατά τήν Δεσποτική Ἑορτή τῶν Θεοφανείων ἔγιναν πάντα τά διατεταγμένα στόν ἱερό Μητροπολιτικό Ναό ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ· ἡ θεία Λειτουργία, ἡ Λιτανεία πρὸς τή θάλασσα καί ἡ κατάδυση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ στό Θερμαϊκό Κόλπο. Παρέστησαν οἱ Ἀρχές τῆς πόλεως καί πλήθος εὐσεβοῦς λαοῦ.

• Συνεδρίασαν ἐντὸς τοῦ διμήνου τά Διοικητικά Συμβούλια τοῦ Μητροπολιτικοῦ - Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου, Παπαφείου Ἰδρύματος Παιδικῆς Μερύμνης Ἀρρένων Θεσσαλονίκης «Ὁ Μελιτεύς», Χαρισείου Γηροκομείου καί τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου ὑπό τήν προεδρία τοῦ Παναγιωτάτου κ. Ἀνθίμου.

• Τήν Πέμπτη 17η Ἰανουαρίου ὁ Παναγιώτατος κ. ἹΑνθιμος ἐτέλεσε τρισάγιο ὑπέρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν κεκοιμημένων ἀρχιερέων Σισανίου καί Σιατίστης κυροῦ Παύλου καί πρ. Καρπενησίου κυροῦ Νικολάου μέ τήν συμμετοχή τῶν ἱερέων συνεργατῶν τῶν γραφείων τῆς Μητροπόλεως.

• Τήν Τρίτη 22α Ἰανουαρίου πραγμα-

τοποιήθηκε στην Αΐθουσα Τελετών της ιερᾶς Μητροπόλεως ἡ πέμπτη ἐνημερωτική ἡμερίδα γιά τοὺς Ὑπευθύνους τῶν Γραφείων Τύπου τῶν δεκατεσσάρων ιερῶν Μητροπόλεων τῆς Περιφέρειας Κεντρικῆς Μακεδονίας. Ἡ ἡμερίδα διοργανώθηκε κατόπιν σχετικῆς ἀποφάσεως τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἔχουν διοργανωθεῖ ἐπιτυχῶς ἤδη τέσσερες ἡμερίδες γιά τίς Μητροπόλεις τῶν Περιφερειῶν Ἀνατολικῆς Μακεδονίας - Θράκης, Πελοποννήσου, Ἠπείρου καί Θεσσαλίας. Τὴν ὀργάνωση καί φιλοξενία τῆς πέμπτης ἡμερίδας ἀνέλαβε ἡ Ἱερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης, ἐνῶ παρέστησαν οἱ Μητροπολίτες Θεσσαλονίκης κ. Ἄνθιμος καί Σάνθης καί Περιθεωρίου κ. Παντελεήμων, Πρόεδρος τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς.

- Τό Σάββατο 26ῆ Ἰανουαρίου κληῖρος καί λαός τῆς Θεσσαλονίκης ὑπεδέχθησαν τὴν τιμία κάρα τοῦ ὁσίου Δαυῖδ τοῦ Γέροντος ἐκ τῆς Ἱ. Μ. Χαλκίδος, Ἰστιάϊας καί Βορείων Σποράδων στόν ἱερό Ναό Παναγίας τῶν Χαλκῆων. Ἀκολούθησε ὁ Ἑσπερινός, ἐνῶ πλῆθος πιστῶν προσῆλθε γιά προσκύνηση.

- Ὁ Παναγιώτατος κ. Ἄνθιμος αὐτό τό μῆνα εὐλόγησε τὴ βασιλοπῖττα τοῦ Κοινωνικοῦ Ἰατρείου καί τῆς Σοφῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς τῆς ιερᾶς Μητροπόλεως καί τοῦ Πολιτιστικοῦ Συλλόγου Πελοποννησίων Θεσσαλονίκης.

- Τὴν Δευτέρα 4ῆ καί τὴν Τετάρτη 6ῆ Φεβρουαρίου ὁ Παναγιώτατος κ. Ἄνθιμος ἐδέχθη στό ἐπισκοπεῖο τῆς Μητροπόλεως τίς ἐπισκέψεις τοῦ νέου Διοικη-

τοῦ τοῦ Γ΄ Σώματος Στρατοῦ Ἄντγου κ. Κωνσταντίνου Κούτρα καί τοῦ ἀπερχομένου Διοικητοῦ Ἄντγου ἐ.ἀ. κ. Δημητρίου Μπίκου ἀντίστοιχα.

- Τό Σάββατο 9ῆ Φεβρουαρίου ἐδέχθη στά Γραφεῖα τῆς ιερᾶς Μητροπόλεως τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Πρέσβη τῆς Ἀμερικῆς κ. Τζέφρι Πάιατ καί τοῦ Προξένου τῆς Ἀμερικῆς στή Θεσσαλονίκη κ. Γκρέγκο-ρυ Φλένγκερ.

- Τὴν Τετάρτη 13ῆ Φεβρουαρίου κληῖρος καί λαός ὑπεδέχθησαν ἐκ τῆς Ἱ.Μ. Μόρφου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου τὴν τιμία κάρα τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Κυπριανοῦ στόν ἱερό προσκυνηματικό Ναό τῶν ἁγίων Κυρίλλου καί Μεθοδίου Θεσσαλονίκης, ὅπου ὑπάρχει παρεκκλήσιο τοῦ ἁγίου Κυπριανοῦ, μέ ἀφορμὴ τὴν συμπλήρωση 1.150 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ὀσιακῆς κοιμήσεως τοῦ ἁγίου ἰσαποστόλου Κυρίλλου τοῦ Θεσσαλονικέως. Ἀκολούθησε πανηγυρικός Ἑσπερινός χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λαγκαδᾶ, Λητῆς καί Ρεντίνης κ. Ἰωάννου.

- Τὴν 15ῆ τοῦ μηνός Φεβρουαρίου συνεκλήθη ὑπὸ τοῦ Παναγιωτάτου κ. Ἄνθιμου ἡ δευτέρη κατά σειρά ἱερατική σύναξη γιά τό τρέχον ἐκκλησιαστικό ἔτος στήν Αΐθουσα Τελετών τῆς ιερᾶς Μητροπόλεως.

- Τὴ Δευτέρα 25ῆ Φεβρουαρίου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορέας κ. Ἀμβρόσιος ἐπεσκέφθη τὸν Παναγιώτατο κ. Ἄνθιμο στό Ἐπισκοπεῖο τῆς ιερᾶς Μητροπόλεως μέ τὸν ὁποῖο συζήτησαν θέματα τῆς ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς καί λοιπὰ ἐκκλησιαστικά.

